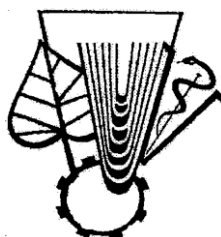

BULLETIN

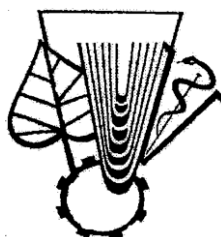
*Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri
SAV v Bratislave*

Bratislava 2019

BULLETIN

*Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri
SAV v Bratislave*

Bratislava 2019

**Bulletin Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave**

BULLETIN 2019, č. 43

**Sekretariát Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV:**

Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre

Tr. A. Hlinku 2

949 01 Nitra

Názov: **BULLETIN 2019, č. 43**

Zostavil: prof. Ing. Jozef Golian, Dr.

Rok vydania: 2019

Náklad: 150 ks

Tlač:

Recenzenti: prof. Ing. Marcela Capcarová, PhD., Ing. Margita Kuklová, CSc.

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.

ISBN

	Obsah	
1.	Nové trendy a výzvy pre nasledujúce desaťročie	8
2.	50 rokov plodnej činnosti našej vedeckej Spoločnosti	11
3.	Aktuálne trendy rozvoja potravinárskeho priemyslu	16
4.	O školstve, vede a spoločnosti	19
5.	Nositelia Fándlyho medaily 2019	24
	RNDr. Blanka Ilavská, PhD.	24
	Ing. Margita Kuklová, CSc.	25
	prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc.	27
	prof. Ing. Marián Brestič, CSc.	28
6.	Jubilanti v roku 2019	30
	prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc. 80 ročný	30
	prof. Ing. Jozef Bulla, DrSc., 75 ročný	32
7.	Spomienky	34
	Rozlúčili sme sa s Ing. Antonom Janitorom, CSc.	34
	Zomrel doc. Ing. Zoltán Bedrna, DrSc., popredný slovenský pôdoznalec a ekológ	35
	Odišiel nestor slovenského pekárstva Ing. Vojtech Szemes, CSc.	36
	Opustil nás Ing. Alexander Szokolay, DrSc.	37
8.	Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za rok 2019	38
9.	Plán podujatí na rok 2020	46
10.	Podujatia realizované v roku 2019	57
	95. výročie založenia Českej akademie zemědělských věd	57
	Hygiena <i>alimentorum</i> XL	58
	62. Ročník študentskej vedeckej konferencie – ŠVOČ	60
11.	Výsledky súťaže 7. ročníka súťaže „Mladí vedci 2018“ vyhlásená SSPLPVV pri SAV v Bratislave	61

Nové trendy a výzvy pre nasledujúce desaťročie

Pred nami je tretie desaťročie nového tisícročia, ktoré prinesie nové výzvy vo všetkých oblastiach života. Neustále sa menia ekonomické a sociálne väzby, pribúdajú inovácie, hovorí sa o zvyšujúcich klimatických zmenách, nastupuje digitalizácia, vznikajú nové globálne javy. To je len niekoľko tém, s ktorými sa budeme musieť vyrovnávať, zaradiť ich do svojej každodennej práce, zaradiť ich do tém, ktoré je treba každodenne riešiť. Vo všeobecnosti vznikajú nové trendy nazývané tiež megatrendy predstavujúce výzvy a problémy, ktoré budú ovplyvňovať životné prostredie a súčasne formovať ekonomický a sociálny vývoj. Ide predovšetkým o tieto trendy:

Rozdielne populačné trendy: svetová populácia sa od 90. rokov 20. storočia zdvojnásobila na 7 miliárd, a predpokladá sa, že bude naďalej rásť, aj napriek tomu, že vo vyspelých krajinách populácie starnú, a v niektorých krajinách aj klesajú. Populácie v najmenej rozvinutých krajinách naopak prudko rastú. To spôsobuje problémy predovšetkým so zabezpečovaním zdrojov výživy ale aj mnoho iných najmä sociálnych problémov.

Zvyšujúca sa miera urbanizácie vo svete: Takmer polovica globálnej populácie dnes žije v mestských oblastiach a podľa prognóz stúpne táto hodnota do roku 2050 na dve tretiny. Vzniknú tak nové environmentálne problémy, ktoré môžu viesť k zvýšeniu znečistenia životného prostredia a vyššej miere využívania zdrojov.

Meniace sa zaťaženie chorobami a rizika pandémie: Riziko vystavenia novým vznikajúcim a opätovne sa objavujúcim ochoreniam a novým pandemiám sa dáva do súvislosti s chudobou a rastie so zmenou klímy a zvyšujúcou sa mobilitou ľudí a tovaru.

Zrýchľujúci sa technologický pokrok: Nové technológie radikálne transformujú svet, obzvlášť pokiaľ ide o nano-, bio-, informačnú a komunikačnú technológiu. To vytvára príležitosti znížiť vplyv ľudstva na životné prostredie a zvýšiť bezpečnosť zdrojov, ale tiež so sebou prináša riziká a neistotu.

Pokračujúci hospodársky rast: V súčasnom období väčšina výhľadových štúdií predvída pokračujúci hospodársky rozmach na globálnej úrovni počas nadchádzajúcich desaťročí v súlade so zrýchľujúcou sa spotrebou a využívaním zdrojov obzvlášť v Ázii a Latinskej Amerike.

Multipolárny svet: V minulosti dominovalo v oblasti globálnej výroby a spotreby relatívne malé množstvo krajín. Dnes prebieha významné vyrovnávanie hospodárskej moci, keď sa najmä ázijské krajiny dostávajú do popredia, čo vplýva na globálnu vzájomnú závislosť a obchod.

Intenzívnejšia globálna súťaž a zdroje: Pri svojom raste zvyknú hospodárstva využívať viac zdrojov, a to obnoviteľných biologických zdrojov, ako aj neobnoviteľných zásob minerálov, kovov a palív. Priemyselný rozvoj, ako aj meniace sa spotrebné modely prispievajú k zvýšeniu dopytu.

Rastúci tlak na ekosystémy: Strata biodiverzity a znehodnocovanie prírodných ekosystémov, ktoré sú poháňané globálnym populačným rastom a súvisiacimi potravinovými a energetickými potrebami, ako aj vyvíjajúcimi sa spotrebnými modelmi, budú podľa prognóz naďalej pokračovať a výraznejšie ovplyvnia chudobných ľudí v rozvojových krajinách.

Zvyšovanie závažnosti problému dôsledkov zmeny klímy: otepľovanie klimatického systému je nesporné a od 50. rokov 20. storočia nemá mnoho z pozorovaných zmien obdoby, či už z hľadiska desaťročí alebo tisícročí. Tak ako dochádza k zmene klímy, očakávajú sa vážne dôsledky pre ekosystémy ako aj ľudskú spoločnosť (vrátane potravinovej bezpečnosti, frekvencie období sucha a prípadov extrémneho počasia).

Rastúce znečistenie životného prostredia: Ekosystémy sú dnes na celom svete vystavené kritickým úrovniam čoraz komplexnejšieho znečistenia. Ľudské aktivity, globálny populačný

rast a meniace sa spotrebné modely sú kľúčovými faktormi zodpovednými za túto narastajúcu environmentálnu záťaž.

Diverzifikujúce prístupy k riadeniu: Nesúlad medzi čoraz dlhodobejšími globálnymi výzvami, ktorým čelí spoločnosť, a obmedzenejšími právomocami vlád vytvára dopyt po dodatočných prístupoch k riadeniu, v ktorých by väčšiu úlohu zohrávalo podnikanie a občianska spoločnosť. Tieto zmeny sú nevyhnutné, vyvolávajú však obavy o koordináciu, efektívnosť a zodpovednosť.

Pre naplnenie týchto trendov bude potrebné presadzovať také opatrenia, ktoré zvýšia konkurencie schopnosť Slovenska, a ktoré sme v minulosti zanedbali. Ide predovšetkým o nasledovné opatrenia:

V rámci prepojenia vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce:

- a) Prehlibovať hodnotenie uplatniteľnosti absolventov v praxi a zaviesť systematické prognózovanie potrieb trhu práce. Podľa týchto výstupov usmerňovať výkony stredných a vysokých škôl.
- b) Reformovať sústavu a obsah učebných a študijných odborov a optimalizovať sieť stredných škôl.
- c) Dobudovať funkčný systém duálneho vzdelávania.
- d) Zvýšiť kvalitu výučby matematiky a informatiky a postupne opäť zaviesť povinnú maturitu z matematiky na gymnáziách a technických stredných odborných školách.
- e) Zosúladiť štruktúru terciárneho vzdelávania so štandardom krajín OECD.
- f) Vybudovať funkčný model celoživotného vzdelávania a posilniť kariérne poradenstvo.
- g) Zvýšiť atraktivnosť práce pedagógov na všetkých stupňoch škôl. Zvýšiť konkurencieschopnosť tohto povolania v porovnaní s inými povolaniami.
- h) Zvýšiť atraktivnosť slovenských vysokých škôl pre udržanie najlepších študentov na Slovensku.
- i) Zabezpečiť, aby mal každý zamestnanec a každý podnik potrebné zručnosti na využitie príležitostí digitálnej doby.

V rámci podpory aplikovaného výskumu a inovácií:

- a) Posilniť trend zvyšovania účelových výdavkov na úkor inštitucionálnych výdavkov pri finančnej podpore projektov výskumu a vývoja.
- b) Zintenzívniť spoluprácu a previazanosť súkromného sektora a verejných vedecko-výskumných organizácií a univerzít.
- c) Garantovať minimálny podiel verejných výdavkov z celkového HDP štátu na podporu predovšetkým aplikovanej vedy a výskumu.
- d) Posilniť aplikovaný výskum prostredníctvom zjednodušenia administratívnej náročnosti a rozšírenia jeho nepriamej podpory na úroveň porovnateľnú v krajinách EÚ.
- e) Pre podporu aplikovaného výskumu a inovácií rozpracovať v rámci implementácie domén RIS3 SK systémové nástroje podporujúce spoluprácu univerzít, verejného sektora, a súkromného sektora.
- f) Zvýšiť podporu VVI prostredníctvom super odpočtu zo súčasných 100 percent výdavkov (nákladov) vynaložených na výskum a vývoj na 200 percent.
- g) Vypracovať štátnu politiku pre výskum, vývoj a inovácie, komplexne pokrývajúcu potreby rozvoja výskumu, vývoja a inovácií počas nasledujúcich 10 rokov (aspoň do roku 2030, resp. na 15 rokov).
- h) Nastaviť podmienky pre výraznejší vstup rizikového kapitálu do VVI, zjednodušiť reguláciu pre investičné fondy a finančne alebo daňovo stimulovať výrobné podniky pri investovaní do inovatívnych firiem a pri nákupe duševného vlastníctva.
- i) Realizovať v plnom rozsahu Implementačný plán Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky.

j) Zvýšiť podiel projektov postavených na partnerstve medzi výskumnými inštitúciami a priemyslom.

V rámci účelného a transparentného využívania prostriedkov z fondov EÚ:

a) Podporovať prioritne investície do infraštruktúrnych projektov.

b) Neznevýhodňovať slovenské spoločnosti pri poskytovaní finančných prostriedkov z fondov EÚ a pri poskytovaní štátnej pomoci.

c) Uplatňovať zásadu rovnakej intenzity pomoci pre malé, stredné a veľké spoločnosti pri poskytovaní finančných prostriedkov z fondov EÚ a štátnej pomoci, berúc ohľad na špecifickosť postavenia niektorých odvetví (pôdohospodárstvo).

d) Presadzovať uplatnenie transparentných hodnotiacich kritérií a nezávislý výber hodnotiteľov žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov z fondov EÚ.

V rámci presadzovania konkurencieschopného Slovenska a konkurencieschopnej Európskej únie:

a) Presadzovať zvýšenie konkurencieschopnosti SR a EÚ prostredníctvom nevyhnutých štrukturálnych reforiem, obmedzenia byrokracie, zložitej administratívnej, veľkej regulačnej záťaže a zvýšenia podnikateľskej slobody pre firmy a podnikateľov.

b) Aj na úrovni EÚ presviedčať kompetentných, aby vytvorili spravodlivý, stabilný a predvídateľný regulačný rámec pre podnikanie, ktorý vytvorí porovnateľné podmienky pre všetky ekonomické aktivity a nebude bezdôvodne zvýhodňovať jedných a rovnako bezdôvodne diskriminovať iných.

c) V záujme zachovania konkurencieschopnosti Slovenska zaviesť jednotný systém transpozície legislatívy EÚ tak, aby sa zo strany verejnej správy eliminoval prvok tzv. gold-platingu a „cherry pickingu“.

d) Vytvoriť systém pravidelných konzultácií o príprave legislatívy EÚ so sociálnymi partnermi, poskytovať im včasné informácie o pripravovanej legislatíve, umožniť im podieľať sa na príprave pozície SR pri vyjednávaní s partnermi v EÚ a získavať spätnú väzbu o výsledkoch rokovaní k legislatíve EÚ, ktoré boli dohodnuté a odsúhlasené slovenskými zástupcami.

e) Poukazovať na potrebu zníženia negatívnych dopadov legislatívy EÚ na medzinárodnú konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, a to najmä v oblasti klimateknej politiky, transformácie na nízko uhlíkové hospodárstvo šetrné k životnému prostrediu, či produkcie a podpory energie z obnoviteľných zdrojov.

f) V nasledujúcom období vynaložiť mimoriadne úsilie, aby sa z úrovne EÚ presadilo zrušenie cenovej regulácie dodávok elektriny a plynu s cieľom zníženia cien energií v EÚ, ktoré sú jedným z rozhodujúcich prvkov medzinárodnej konkurencieschopnosti EÚ, pričom sú - aj v dôsledku štátnych zásahov - pre európske podniky oveľa vyššie než pre ich amerických, japonských či iných ázijských konkurentov.

g) Napomáhať podnikom a podnikateľom k digitálnej transformácii ich podnikania. Pozorne sledovať návrhy Európskej komisie týkajúce sa jednotného digitálneho trhu a podporovať tie, ktoré podporia lepšiu infraštruktúru a lepšie širokopásmové pripojenie pre všetkých občanov a podniky, odstránenie nadbytočnej regulačnej záťaže sieťových operátorov a digitálnu transformáciu podnikov. Osobitne sa bude zameriavať na návrhy Komisie v oblasti regulácii platforiem, autorského práva, geoblokingu a rozvoja Priemyslu 4.0. a uprednostňovať, kde je to možné, samoreguláciu pred reguláciou.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

50 rokov plodnej činnosti našej vedeckej Spoločnosti

Cesta ku vzniku našej vedeckej Spoločnosti pred polstoročím nebola jednoduchá, tak ako všetko je to v prírode i v živote ľudskej spoločnosti. Pokúsime sa v stručnom prehľade oboznámiť našich mladších kolegov so základnými míľnikmi na ceste, ktorá viedla cez formovanie názorov ku vzniku a vcelku úspešnému pôsobeniu našej Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (ďalej len Spoločnosť) až do súčasnosti.

V rokoch 1968 – 71 sa vo vedeckej komunite našich predchodcov dôrazne diskutovala otázka vzniku vedeckej spoločnosti, ktorá by v rámci SAV zastrešovala vedeckú komunitu pôsobiacu v oblasti pôdohospodárskych vied. Išlo najmä o vedeckých pracovníkov v poľnohospodárstve, lesníctve, potravinárstve a veterinárstve. Od tejto myšlienky a rozsiahlej diskusie trval tento proces bezmála 3 roky, pokiaľ došlo k definitívnemu ustanoveniu Spoločnosti.

Po dvadsiatich rokoch od vzniku Spoločnosti, ako prvý celý tento proces popísal v roku 1989 doc. Ing. V. Bojňanský a po tridsiatich rokoch v roku 2000 prof. Dr.h.c. Ing. M. Stolina, DrSc. (Pamätnica k 30. výročiu Spoločnosti). Konštatujú, že už v marci 1968 Kolégium špeciálnej biológie SAV dalo podnet na vytvorenie prípravného výboru, ktorý by pripravil základné legislatívne materiály umožňujúce založiť Spoločnosť. Predsedníctvo SAV v novembri toho istého roku tento návrh prijalo. Zakladajúce valné zhromaždenie Spoločnosti sa uskutočnilo 18. decembra 1968 na vtedajšej Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Vytvorili sa 3 základné organizačné zložky Spoločnosti: poľnohospodárska na čele s doc. M. Andraščíkom, CSc., lesnícka (prof. Ing. H. Bezačínský, CSc.) a potravinárska (Ing. L. Bobiš, CSc.). Veterinárska sa ešte vtedy neetablovala pre niektoré organizačné problémy. Zároveň došlo k zvoleniu výboru Spoločnosti. Predsedom sa stal doc. Ing. V. Bojňanský, DrSc. Podpredsedami boli Ing. L. Bobiš, CSc. a Dr. Ing. V. Biskupský, CSc. a vedeckým tajomníkom Ing. J. Kráľovič, DrSc.

Vtedajšia nestabilná politická situácia mala vplyv aj na pozitívne rozbehnutie konkrétnej činnosti Spoločnosti. Už pri voľbe vedenia jednotlivých sekcií sa objavovali dezintegračné tendencie, viacerí členovia dávali prednosť vytváraniu samostatných spoločností. Po necelom roku existencie sa na 2. valnom zhromaždení v novembri 1989 prijalo uznesenie o vytvorení troch samostatných spoločností pri SAV. Komisia Predsedníctva SAV síce vzala na vedomie toto rozhodnutie, ale vtedajšie Ministerstvo vnútra predložené stanovy jednotlivých spoločností neschválilo, okrem iného aj preto, že v českých zemiach sa sesterská vedecká spoločnosť nerozpadla, zostala jednotná. Riešenie situácie sa odložilo aj s ohľadom na očakávané vydanie nového zákona o vede a výskumnej činnosti. Preto jednotlivé samostatné spoločnosti fakticky ani nerozvíjali svoju organizačnú a vedeckú činnosť. Za týchto okolností, z iniciatívy pôvodného predsedníctva došlo k zvolaniu tretieho valného zhromaždenia 24. novembra 1970, kde po dlhšej diskusii došlo k zjednoteniu názorov – sekcie sa spojili do pôvodnej spoločnosti. Valné zhromaždenie potvrdilo funkčnosť pôvodného výboru a jeho predsedu. Možno povedať, že sa takto uzatvorila prvá etapa vývoja činnosti našej vedeckej spoločnosti.

Po stabilizácii situácie Spoločnosti sa oprávnené očakávalo, že sa bude prezentovať vedecká komunita z oblasti pôdohospodárstva aj smerom navonok svojimi poznatkami z vlastnej vedecko-výskumnej práce. Už v roku 1973 došlo k zvolaniu I. zjazdu slovenských vedeckých pracovníkov v poľnohospodárstve, lesníctve a potravinárstve. Počas trojdňového rokovania sa uskutočnili panelové diskusie v troch tematických okruhoch: *VEDA*, *VEDA A PRAX*, *VÝCHOVA MLADÝCH VEDECKÝCH KÁDROV*. Na plenárnom zasadnutí zjazdu v aule vtedajšej Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre odznelo 9 úvodných prednášok, ku ktorým sa prezentovalo ďalších 68 posterov. Okrem plenárnych panelových diskusií sa rokovalo aj v odborných sekciách, kde odznelo celkom 230 odborných referátov. Ako účastníci tohto vedeckého podujatia aj dnes môžeme konštatovať, že išlo o zmysluplné, úspešné prezentovanie aktuálneho stavu a dosiahnutých výsledkov pôdohospodárskeho výskumu na Slovensku.

V rámci zjazdu sa uskutočnilo aj 4. valné zhromaždenie, ktoré zvolilo nový ústredný výbor na čele s predsedom doc. Ing. V. Bojňanským, DrSc. a podpredsedami doc. Ing. Š. Šulcom, CSc. a Dr. Ing. V. Biskupským.

Ďalším významným medzníkom v živote Spoločnosti bol vznik pedologickej sekcie (august 1973 – predseda prof. Ing. J. Hraško, DrSc.) a veterinárskej sekcie (apríl 1974, za jej predsedu bol zvolený prof. MVDr. J. Rosocha, DrSc.) Vtom istom období vznikli aj 2 regionálne pobočky našej vedeckej spoločnosti v Nitre a Košiciach, ako aj klub vedeckých pracovníkov v Košiciach. V poradí 5. valné zhromaždenie zvolané na október 1975, s uspokojením konštatovalo, že v ostatných 2 rokoch činnosti Spoločnosti sa zaznamenala kvalitatívne vysoká úroveň, čo potvrdilo aj vedenie SAV. Do čela ústredného výboru zvolili Ing. J. Kráľoviča, DrSc. V septembri 1976 sa uskutočnilo v Prahe historické 1. setkání členů Společností (rozuměj naší a české), ktoré vytvorilo dlhodobu priaznivé podmienky na vzájomnú vedecko-výskumnú spoluprácu.

Od r. 1972 Spoločnosť vydávala skoro každoročne svoj Informačný spravodaj, neskôr Bulletin, v ktorom popri súhrnnej výročnej správe o činnosti, pláne vedeckých podujatí na nasledujúci rok sa uverejňovali aj komentáre k aktuálnej situácii na domacom a minimálne európskom vedeckom poli, zdravice jubilantom, oceneným vedcom a pod. Doteraz vyšlo celkom 42 čísiel.

V auguste 1978 sa v Nitre počas celoštátnej výstavy AGROKOMPLEX konal II. zjazd Spoločnosti, ktorý sa vo svojej vedeckej obsahovej štruktúre zamerlal na 5 okruhov:

- Otázky ekológie živých systémov
- Problémy životného prostredia a úlohy pri jeho zlepšovaní
- Problémy koncentrácie, špecializácie, kooperácie a integrácie
- Systém výchovy vedeckých pracovníkov
- Kvalita potravín – zdravie človeka.

Pre účastníkov zjazdu sa vopred pripravil predzjazdový zborník, ktorý obsahoval 197 súhrnov referátov v rozsahu 250 strán pod názvom: *Vedecké aktuality z poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva*. Po ukončení zjazdu vyšli materiály zo zjazdu a z rokovaní všetkých piatich skupín v osobitnom zborníku *Vedecké aktuality z poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva* v rozsahu 206 strán.

Súčasťou II. zjazdu bolo aj 6. valné zhromaždenie, ktoré schválilo aj zmenu resp. doplnenie názvu Spoločnosti takto: *Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV*. Vyplývalo to z rozšírenia počtu sekcií a tiež z požiadavky zjednotenia názvu so sesterskou spoločnosťou v Prahe. Naša vedecká Spoločnosť sa v tom období už intenzívne zaoberala problematikou tvorby a ochrany životného prostredia najmä v súvislosti so zabezpečovaním rozumnej výživy obyvateľov Československa. K tomuto cieľu smerovalo aj rokovanie 7. valného zhromaždenia, ktoré bolo v októbri 1981 v Bratislave. Jeho ústrednou odbornou témou bola prednáška Ing. J. Kráľoviča, DrSc.: *Prínos vedy pri zabezpečovaní výživy obyvateľstva a ochrana životného prostredia*. Tejto problematike sa venovalo aj 2. stretnutie členov Českej a Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy v Brne (august 1982).

V septembri 1985 sa uskutočnil vo Zvolene III. zjazd Spoločnosti so zameraním na: *Funkcie a stratégie vývoja súčasnej civilizácie a z nej vyplývajúce závery pre poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo a potravinárstvo*. Zároveň to bol aj prvý zjazd Československé spoločnosti pro vědy zemědělské, lesnické, veterinární a potravinářské při ČSAV a spoločné stretnutie oboch sesterských spoločností. V rámci zjazdu sa uskutočnilo aj 7. valné zhromaždenie Spoločnosti. Úvodnú problematiku III. zjazdu vo svojej prednáške rozviedol prof. Ing. D. Zachar, DrSc. Načrtol problémy súvisiace so znižovaním kvality ovzdušia, vody a pôdy, so vzrastajúcim podielom cudzorodých látok v potravinách, ako aj destabilizácie životného prostredia v európskom i celosvetovom pohľade.

V poradí 8. Valné zhromaždenie sa uskutočnilo 28.10.1986 v Bratislave, ktoré sa venovalo najmä hodnoteniu viac ako desaťročnej činnosti Spoločnosti. O novovzniknutom vedeckom pracovisku SAV – Centre biologicko-ekologických vied oboznámil účastníkov valného zhromaždenia akademik Weismann, pričom sa zamerail aj na poľnohospodársko-lesnícke a potravinárske vedy. Za predsedu Spoločnosti na ďalšie funkčné obdobie došlo k zvoleniu Ing. Z. Bedrnu, DrSc. Ústredný výbor pozostával z 31 členov Spoločnosti.

Deviate valné zhromaždenie 14. decembra 1988 v Bratislave malo hlavnú úlohu pripraviť IV. zjazd Spoločnosti, ktorého termín sa stanovil na september 1989. V odbornej časti valného zhromaždenia akademik J. Hraško predniesol zásadný referát na tému: *Prognózy vedy do roku 2000*. Štvrtý zjazd sa konal v nasledujúcom roku v Košiciach. Bolo to v mimoriadne zložitej vnútro i zahranično-politickej situácii v dňoch 30.8. – 1.9.1989. Rokovanie viedol Ing. Z. Bedrna, DrSc., ktorý v úvodnom referáte zhodnotil takmer 20 – ročnú prácu Spoločnosti. Zjazd potvrdil aj vznik ďalšej odbornej sekcie *lúkarsko-pasienkarskej* so sídlom v Banskej Bystrici. Odborný program zjazdu sa venoval predovšetkým problematike tvorby a ochrany životného prostredia v súčinnosti s poľnohospodárskymi, lesníckymi, potravinárskymi a veterinárskymi vedami. V jednotlivých sekciách, ktoré viedli ich predsedovia A. Janitor, J. Švihra, J. Konôpka, J. Dúbravický, M. Breza, P. Bielek, odznelo celkom 209 referátov. Zo zjazdu, z každej odbornej sekcie, sa zverejnili zborníky prednášok. Každý účastník rokovania okrem uvedených zborníkov dostal taktiež Pamätnicu k 20.výročíu Spoločnosti, ktorú zostavil doc. Ing. V. Bojňanský, DrSc.

Obdobie medzi IV. a V. zjazdom Spoločnosti bolo mimoriadne zložitú, pretože išlo o obdobie, keď došlo k zmene spoločensko-politických pomerov v celom štáte. Pravdou je, že v našej vedeckej Spoločnosti sa od jej vzniku dôraz kládol na riešenie vedeckých problémov, tie politické boli vždy pre jej členov len okrajové. Tak to konštatovalo aj desiate valné zhromaždenie, ktoré ako mimoriadne sa konalo 29.5.1990 v Bratislave. Došlo k voľbe nového Ústredného výboru Spoločnosti. Predsedom sa stal doc. Ing. A. Dandár, DrSc.

Nasledujúce obdobie bolo mimoriadne plodné, čo umožnila najmä situácia v uvoľnení medzinárodných kontaktov s podobnými vedeckými zoskupeniami v západnej Európe. V roku 1991 sa napríklad uskutočnilo 11 vedeckých konferencií s medzinárodnou účasťou, v roku 1992 až 14 s účasťou vyše 1 100 odborníkov, z toho 46 zahraničných. Výrazne sa v tomto období zvýšila aktivita odborných sekcií, čo konštatoval aj V. zjazd, ktorý sa uskutočnil 6.6.1995 v Bratislave. Pritom ale od roku 1990 poklesol počet členov skoro o polovicu, k dátumu konania V. zjazdu bolo evidované 640 členov Spoločnosti. Aj preto zjazd vyzval novozvolený ústredný výbor, aby zamerail ťažisko svojej nasledujúcej činnosti na získavanie nových a najmä mladých vedeckých pracovníkov za členov Spoločnosti. Vedecká časť V. zjazdu bola realizovaná v 4 sekciách, pričom v poľnohospodárskej sekcii pracovalo 6 subsekcíí. Jej rokovanie viedol predseda A. Janitor a celkom tam odznelo 85 prednášok. Lesnícku sekciu viedol K. Vaník s 27 realizovanými prednáškami. D. Petříková viedla potravinársku sekciu, jej účastníci si vypočuli 18 prednášok, a vo veterinárskej s garantom M. Baranom to bolo 5 prednášok. Zo zjazdu sa vydal tlačou zborník prednášok.

Významnou aktivitou Spoločnosti bolo udeľovanie Čestnej medaily Juraja Fándlyho jednotlivcom a kolektívom za vynikajúce výsledky vo vedeckej práci, pri dokončení významného vedeckého diela, alebo pri významnom životnom jubileu. Spoločnosť na udeľovanie tohto ocenenia dostala súhlas Predsedníctva SAV v roku 1989. Prvé takéto vyznamenania za vynikajúce výsledky Spoločnosť odovzdala až v rokoch 1993 – 95.

V pozjazdovom období bola činnosť jednotlivých sekcií veľmi rozsiahla, o čom svedčí aj počet vedeckých konferencií a seminárov. Za roky 1996 až 2000 to bolo takýchto podujatí až 58 s účasťou vyše 4000 vedeckých pracovníkov zo Slovenska a zahraničia.

Šiesty zjazd Spoločnosti sa konal 30.8.– 1.9.1999 v Košiciach. Popri zhodnotení činnosti za predchádzajúce volebné obdobie bol bohatý odborný program, ktorému sa venovali 2 rokovacie

dni. Prednášky boli v oddelených 6 sekciách na pôde Vysokej školy veterinárskej. Rozsah programu v každej sekcii bol ambiciózny a mal charakter vedeckej konferencie. Napríklad v potravinárskej sekcii odznelo 37 prednášok, podobne to bolo aj v ostatných piatich, pričom každá ich spracovala do samostatného zborníka. V edičnej činnosti bol popri množstve vydaných zborníkov prednášok z vedeckých konferencií a seminárov významný počin prof. Ing. M. Stolinu, DrSc., ktorý zostavil v roku 2000 Pamätnicu k 30. výročiu Spoločnosti. Aj napriek úsiliu funkcionárov Ústredného výboru a sekcií nepodarilo sa zvýšiť počty členov, naopak došlo k ďalšiemu poklesu, keď k 1.1.2000 bolo evidovaných 408 členov.

Nasledujúce obdobie po roku 2000 si zasluhuje samostatné spracovanie do Pamätnice k 50. výročiu vzniku Spoločnosti. Chceme ju zostaviť a vydať v roku 2020 v spolupráci s predsedami jednotlivých sekcií. Významným podkladovým materiálom budú všetky písomné materiály z archívov SAV, ktoré sa dotýkajú Spoločnosti. Počítame s maximálnou spoluprácou najmä zakladajúcich a dlhoročných členov. V tomto príspevku sa obmedzíme iba na niektoré významnejšie momenty jej činnosti v rokoch 2000 až 2018.

Okrem pravidelného každoročného vydávania Bulletinov Spoločnosti (do roku 1987 to bol Informačný spravodajca 1 – 18, od r. 1988 do roku 2018 Bulletin 19 - 42) pokračovali jednotlivé sekcie vo vydávaní zborníkov prednášok, ďalej materiálov z valných zhromaždení a zjazdov. V roku 2005 spracovali profesori A. Dandár a M. Stolina publikáciu: *“Významní vedeckí pracovníci Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave”*. Jej doplnenie v samostatnej publikácii realizovali predsedovia odborných sekcií v roku 2015 pod vedením prof. Ing. J. Goliana, Dr.

Valné zhromaždenie a VII. zjazd Spoločnosti sa konali na pôde Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave 8. septembra 2005. So správou o činnosti vystúpil prof. Ing. A. Dandár, DrSc., ktorý konštatoval stúpajúcu úroveň činnosti sekcií s výnimkou veterinárskej, ktorá sa na zjazde neprezentovala. Plenárnu prednášku autorov J. Konôpku, J. Plesníka, A. Sommera s témou: *„K problematike rozvoja vedy a výskumu v pôdohospodárstve na Slovensku”* si vypočulo 169 účastníkov zjazdu. V roku 2005 bolo, okrem zjazdu Spoločnosti, uskutočnené jednotlivými sekciami 22 konferencií a seminárov. Okrem zjazdových materiálov sa uverejnilo ďalších 8 knižných titulov a zborníkov.

Nasledujúce rokovania 14. valného zhromaždenia a VIII. zjazdu v júni 2010 (Nitra) boli aj odpočtom viac ako 10-ročnej intenzívnej spolupráce s vedeckými kolegami susednej Českej republiky a Malopolskou pobočkou Poľskej spoločnosti potravinárskych technológov. Zároveň došlo k procesu zmien vo vedení Spoločnosti, ktoré sa ukončili začiatkom roka 2012, keď sa predsedom stal prof. Ing. J. Golian, Dr. po úmrtí prof. Ing. A. Dandára, DrSc. Dosť negatívne sa odrazila v činnosti Spoločnosti reforma financovania činnosti zo strany SAV. Znovu sa k prvoradým úlohám zaradila stimulácia členskej základne vrátane prijímania nových členov a hľadanie aktivít propagujúcich našu vedeckú činnosť.

V roku 2015 sa realizovalo 15. valné zhromaždenie na pôde Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene. Vo svojom referáte prof. Ing. J. Golian, Dr. pripomenul aj skutočnosť, že sa podarilo v r. 2013 obnoviť činnosť veterinárskej sekcie pod vedením doc. MVDr. S. Marciničáka, PhD. V roku 2013 bola ďalšia zmena financovania zo strany SAV, keď finančné prostriedky na činnosť Spoločnosti sa prideliť Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene na základe vopred podaných návrhov na začiatku kalendárneho roka pre jednotlivé aktivity. Výbor Spoločnosti schválil v roku 2013 aj štatút súťaže *„Mladí vedci”*. Táto aktivita bola prvý krát vyhlásená v roku 2014. Za rok 2015 sa uskutočnilo celkom 16 vedeckých konferencií a seminárov. Vydali sa 4 zborníky. Aj v nasledujúcich rokoch boli aktivity Spoločnosti primerané finančným a personálnym možnostiam. Za ostatné 2 roky sa uskutočnilo 22 vedeckých konferencií a seminárov. Texty prednášok, resp. ich anotácie sa vydali v 6 prípadoch v tlačenej, alebo elektronickej forme.

Autori textu sa v tomto príspevku snažili uviesť niektoré dôležité medzníky v činnosti našej vedeckej Spoločnosti počas jej polstoročnej histórie. Nejde tu o komplexné zhodnotenie. Skôr to, aby sme aspoň rámcovo oboznámili mladšiu generáciu o úsilí, ktoré vynaložili ich predchodcovia, aby sa na Slovensku rozvíjala veda a výskum v pôdohospodárstve. Treba uviesť, že našej Spoločnosti v minulosti išlo jednak o to, aby medzi jednotlivými vednými odbormi bola vzájomná informovanosť, previazanosť a intenzívna spolupráca. Ako aj o to, aby táto prepojenosť bola medzi základným a aplikovaným výskumom a vývojom, medzi jednotlivými organizáciami a inštitúciami (SAV, vysoké školy, rezortný výskum a vývoj). A nakoniec treba povedať aj to, že i napriek politickej izolácii od vyspelého okolitého sveta v minulosti (pred rokom 1990), sa v pôdohospodárskej vede a výskume dosahovali primerané svetové parametre. Že výsledky vedeckovýskumnej činnosti v značnej miere korešpondovali s potrebami spoločenskej praxe tohto minulého obdobia, s tvorivou schopnosťou riešiť ovýskumných úloh, s kvalitou prístrojového vybavenia atď.

Ako sme už naznačili, bližšie sa chceme zaoberať históriou Spoločnosti za ostatných 20 rokov. Veríme, že s pomocou vedenia sekcií necháme vhodný písomný dokument ako odkaz budúcim generáciám. Ale zároveň by sme chceli využiť túto príležitosť aj na to, aby sme aktivizovali činnosť našej Spoločnosti do budúcnosti. Treba nám náležite reagovať na zmenené spoločenské a ekologické podmienky. V tomto smere nám treba zobrať poučenie aj z minulosti. Vývoj spoločnosti, aj pôdohospodárstva, či jeho vedy a výskumu vždy sprevádzali krízové situácie. Prijímali sa ale aj opatrenia na jej riešenie. Takto tomu bolo a aj musí byť v súčasnosti.

doc. Ing. Jozef Konôpka, CSc., doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD.

Aktuálne trendy rozvoja potravinárskeho priemyslu

Potraviny predstavujú v každom období strategickú prioritu pre ľudstvo, krajiny či regióny. Bez potravín nemôže ľudstvo existovať, nemôže sa rozvíjať, nemôže produkovať a nemôže ani nikomu konkurovať. Potravinársky priemysel musí byť tým, ktorý si bude každá krajina budovať, chrániť, rozvíjať a samozrejme aj podporovať. V rámci Európskej únie je potravinársky priemysel najväčším v rámci spracovateľského odvetvia, je vyšší ako 15,2 %. Podiel potravinárskeho priemyslu v EÚ hrubej pridanej hodnote predstavuje 21 %. Potravinársky priemysel je zároveň aj jedným z najväčších zamestnávateľov s počtom zamestnancov 4,51 miliónov pričom až 48,1 % tržieb potravinárskeho odvetvia tvoria malé a stredné podniky. Európska únia je zároveň svetovou jednotkou v zahraničnom obchode s potravinami, pričom zahraničný obchod dosahuje aktívnu bilanciu 35 miliárd eur. Slovenská republika v uplynulých 30-tich rokoch nevenovala dostatočnú a prioritnú pozornosť ani poľnohospodárstvu ani potravinárstvu. Potravinová a výživová politika štátu bola ponechaná na dovoz potravín so zahraničia, čo už od začiatku bolo hodnotené ako nesprávne, no politici nemali záujem túto problematiku riešiť. Stali sme sa krajinou závislou od potravín vyrábaných mimo nášho územia, ktorých je dnes už viac ako 60 %. Tento stav sa nedarí už dlhodobo zlepšovať, na čom sa podieľa viacero faktorov. Jedným z nich a kľúčovým je pracovná sila, ktorá by bola schopná vyrábať potraviny tak, aby boli kvalitou aj cenou konkurencieschopné. Základným problémom potravinovej sebestačnosti SR je podfinancovanie potravinárskeho priemyslu, ku ktorému došlo najmä presunom finančných prostriedkov určených pre spracovateľský priemysel prvovýrobcov. Stalo sa tak presunom finančných prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka do Európskeho záručného fondu, z ktorého mal byť financovaný aj spracovateľský priemysel na inovácie a technologickú obnovu pre roky 2014 až 2020 o celkových 499,7 miliónov eur. Bez fungujúceho potravinárskeho priemyslu budú poľnohospodárske podniky odkázané vyvážať svoju produkciu do zahraničia bez pridanej hodnoty, bez stabilných odberateľských vzťahov s domácimi spracovateľmi, čo ešte viac naruší potravinovú sebestačnosť Slovenska a prehĺbi pasívne saldo obchodnej bilancie. Potravinársky priemysel je potrebné aj diverzifikovať tak, aby sa zvýšila zamestnanosť v regiónoch, dosiahla sebestačnosť vo väčšine komodít a zvýšila sa tak domáca spotreba.

Ak chceme zmeniť tento nepriaznivý stav, je potrebné definovať potravinovú stratégiu do roku 2030 s výhľadom aj na dlhšie obdobie. V prvom rade je potrebná základná identifikácia potravinárstva ako odvetvia, ktoré sa musí oddeliť od prvovýroby v tom zmysle, aby bolo jednoznačne identifikovateľné a viditeľné. Len tak bude možné urobiť spätnú analýzu a jej podiel v rámci celého odvetvia. Nevyhnutnou úlohou bude pripraviť zákon o štátnej pomoci v potravinárstve, ktorý musí nastaviť konkrétne parametre štátnej pomoci v potravinárstve. Po jeho notifikácii to prinesie pružné rozhodovanie o poskytnutí štátnej pomoci podľa aktuálnej potreby. Štátna pomoc musí byť dlhodobá, systémová, transparentná a hodnotiteľná z pohľadu rozvoja odvetvia. Notifikácia schém štátnej pomoci pre potravinársky priemysel musí byť postavená na podpore nákupu technológií a znížení technologického dlhu, na podpore energetického hospodárstva, na podpore zvozu surovín a zníženie emisnej stopy a na podpore ekologického spracovania odpadu z potravín. Ďalšími predpokladmi je každoročné vyčlenenie konštantnej sumy na rozvoj potravinárskeho priemyslu vo výške cca 50 miliónov eur (porovnateľne s okolitými krajinami), vytvorenie úverového programu pre potravinársky priemysel a zaradenie potravinárskeho priemyslu k prioritným príjemcom investičnej pomoci. V rámci začlenenia potravinárskeho priemyslu do strategického plánu budúcej Spoločnej politiky EÚ bude potrebné podporovať uplatnenie slovenskej produkcie poľnohospodárskych surovín v domácom spracovateľskom odvetví, pričom podpora by mala byť použitá na tieto účely:

- Modernizácia a rekonštrukcia výrobných objektov, spracovateľských kapacít, hygienických a sanitárnych zariadení, modernizácia laboratórií, vrátane výpočtovej techniky,
- Zvyšovanie spracovateľskej kapacity vo vybraných odvetviach a skladovacích kapacít,
- Modernizácia technológií, digitalizácia s ohľadom na nedostatok pracovnej sily,
- Investície do inovácií a vývoja nových výrobkov s vyššou pridanou hodnotou,
- Investície do nových udržateľných obalov na novú právnu úpravu obehového hospodárstva v Európskej únii,
- Investície zamerané na zníženie energetickej náročnosti a efektívnosti výroby,
- Investície zamerané na zmenu výrobných postupov v súlade s trendmi udržateľného rozvoja,
- Investície smerujúce k zníženiu ekologickej zaťaženia životného prostredia v podobe znižovania emisií, lepšieho využitia vedľajších produktov a odpadov vznikajúcich pri výrobe.

Významnú pomoc pre potravinársky priemysel by priniesli aj zmeny v daniach a odvodoch. Je to predovšetkým celoplošné zníženie DPH na všetky potraviny na 10 %, nezvyšovať náklady výrobcom potravín zavádzaním špeciálnych daní (daň zo sladených nápojov, z cukru, soli a pod.), znižovanie odvodovej povinnosti zamestnávateľov, znižovanie minimálnych mzdových nárokov podľa stupňov náročnosti a naviazanie výšky odpočítateľnej položky na daňovníka pri dani z príjmov fyzických osôb na výšku minimálnej mzdy.

Významným prvkom ovplyvňujúcim potravinársky priemysel je legislatíva. Legislatíva dáva predpoklad stability a predvídateľnosti v odvetví. Z tohto pohľadu je nevyhnutné prijať nový Zákon o potravinách a revidovať vykonávacie vyhlášky k nemu. Pre zjednodušenie uplatňovania potravinového práva ako aj podmienok podnikania je potrebné vytvoriť jeden orgán úradnej kontroly potravín s profesionálnym výkonom činnosti celoživotným vzdelávaním inšpektorov, s koordináciou a jednotnosťou výkladu a uplatňovania potravinárskej legislatívy. V záujme zvyšovania konkurencieschopnosti domácich výrobcov je nevyhnutné odstránenie požiadaviek nad rámce európskej legislatívy, ktoré zvyšujú náklady a nie sú nevyhnutné. Nevyhnutné bude aj odstraňovanie legislatívnych prekážok na rozvoj potravinárskeho priemyslu, uprednostňovanie samoregulácie pred reguláciou, podporovať konkurencieschopné prostredie a presadzovať nediskrimináciu a férové konkurenčné prostredie.

V rámci podpory konkurencieschopnosti výrobcov potravín na Slovensku a v zahraničí je potrebné zintenzívniť vzdelávacie aktivity obyvateľstva o výhodách nákupu domácich a lokálnych potravín pre rozvoj regiónov, podporovať účasť potravinárskych podnikov na významných národných a medzinárodných výstavách a veľtrhoch, podporovať proexportné aktivity zamerané na získavanie nových trhov a odbytových kanálov pre slovenské podnikateľské podniky, podporovať vedecko-výskumnú činnosť v potravinárskom odvetví a celoživotné vzdelávanie zamestnancov vo verejnom stravovaní, štátnej správe a samospráve. Je potrebné zvyšovať potravinovú gramotnosť všetkých kategórií obyvateľstva od nákupu potravín, cez plytvanie potravinami, mýta a fakty o potravinách až po likvidáciu a triedenie odpadu z potravín a gastronómie.

Vážne ohrozenie pre potravinársky priemysel predstavuje nedostatok pracovných síl a kvalita ich vzdelania. Potravinársky priemysel zápasí s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily a zvyšujúcim sa vekovým priemerom zamestnancov. Z tohto dôvodu bude nevyhnutné:

- Vyčleniť finančné prostriedky z verejných zdrojov na adaptáciu potravinárskych podnikov na Priemysel 4.0, prechod na digitalizáciu, vrátane finančných prostriedkov na školenia zamestnancov,
- Vytvoriť systém celoživotného vzdelávania a rekvalifikácií pre uchádzačov o zamestnanie v potravinárstve,

- Vytvoriť legislatívu pre modifikáciu resp. vytvorenie nových foriem vzdelávania, ktoré prispejú k lepšej flexibilitě vzdelávacích inštitúcií na požiadavky zamestnávateľov,
- Zjednodušiť proces rekvalifikácií samotnými zamestnávateľmi,
- Pravidelne prehodnocovať a dopĺňať učebné osnovy o nové trendy z potravinárskej praxe, resp. reagujúce na potreby praxe, zvyšovať počet odborných poradcov v rámci programu rozvoja vidieka pre oblasť potravinárstva,
- Zmeniť zameranie študijných odborov s ohľadom na potreby pracovného trhu,
- Podporovať mobilitu pracovníkov v potravinárskom priemysle,
- Optimalizovať počet a kvalitu študentov na vysokých školách s potravinárskym zameraním,
- Zvýšiť počet študentov študijných a učebných odborov so zameraním na potravinárstvo na stredných odborných školách,
- Podieľať sa na zvyšovaní kvality vzdelávania.

Pracovná sila, jej vzdelanie a kvalita budú v budúcnosti rozhodujúcimi prvkami rozvoja každého odvetvia. Preto je potrebné hľadať a nastavovať kritéria pre učiteľov stredných a vysokých škôl tak, aby boli zainteresovaní, motivovaní a hodnotení na základe výkonu a kvality absolventov. Ak zanedbáme túto oblasť vzdelávania, školy budú opúšťať absolventi bez potrebných vedomostí, zručností a kompetencií, ktorí sa budú ťažšie uplatňovať na trhu práce, resp. budú hľadať iné pracovné pozície ako potravinárstve. Preto je nevyhnutné, aby aj zástupcovia z praxe mali možnosť ovplyvňovať vzdelávací proces, jeho obsah a rozsah, prax študentov ako aj štátne skúšky. Aj všetky tieto možnosti sme za ostatných 30 rokov neaplikovali a preto je spoločnosť v stave, keď je potrebné realizovať také opatrenia, ktoré prinesú konkrétne riešenia, nie priemernosť, nečinnosť a zaostávanie. Za 30 rokov pri aplikácii správnych riešení, používaní zdravého rozumu a využívaní schopných ľudí sme mohli už konkurovať vyspelému svetu. Nestačí len stať sa členom Európskej únie a nezmeniť myslenie, správanie, potlačiť zodpovednosť a tvorivosť. Nestačí sa uspokojiť len s tým, čo máme, s tým, kde sme, ale je potrebné byť hybnou silou, lebo len tá nás posunie vpred.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

O školstve, vede a spoločnosti

V novembri 2019 sa na pôde Slovenskej technickej univerzity konal okrúhly stôl k téme „Návrhy na zlepšenie vedy, výskumu a vysokého školstva na Slovensku“, ktoré zorganizovali rektori štyroch výskumných univerzít (STU, UK, TUKE, UPJŠ), predseda SAV a predseda Učenej spoločnosti Slovenska. Zúčastnili sa na ňom vrcholní predstavitelia zo štátnej správy, experti a zástupcovia politických strán, odborníci na vednú politiku a tiež zástupcovia zamestnávateľov a top inovatívnych firiem na Slovensku. Cieľom stretnutia bolo predstavenie a vzájomné oboznámenie sa s riešeniami a návrhmi opatrení tak, ako o nich uvažujú kľúčoví aktéri v oblasti vednej politiky na Slovensku.

V úvode stretnutia predseda Učenej spoločnosti Slovenska profesor Peter Moczo identifikoval zdroje problémov vo vede, ktoré pramenia tak zo strany štátu, ako aj z prostredia vedeckej komunity a hlavné východiská pre zlepšenie vedy, výskumu a vysokoškolského vzdelávania. Situáciu označil za veľmi vážnu a zdroje problémov sú podľa neho v tom, že štát zásadne nezlepšil svoj vzťah a podporu vede, výskumu a vzdelávaniu. Zákon o štátnej vednej politike z roku 2005 je zastaraný, absentuje pravidelný medzinárodný audit výsledkov výskumu, finančná podpora vede, výskumu a vzdelávaniu je celkovo nízka a je zle rozdeľovaná (vplývajú aj lokálne politické a ekonomické záujmy). Vedci si vcelku aj v priemere (okrem svetlých výnimiek) neurobili poriadok vo svojej vedeckej komunite. Sieť VŠ je predimenzovaná, atomizovaná a nestratifikovaná/nediverzifikovaná, predstiera sa vedecká kvalita, uplatňuje sa rovnosť a nevytvára sa zdravo konkurenčné a motivujúce prostredie. Konštatoval tiež, že „Zahraniční vedci by mohli viesť s nami dizertačné práce. Mohli by byť pozývaní do obhajobných komisií. Mohli by sme s nimi vytvárať spoločenské doktorandské študijné programy“. Predseda Slovenskej akadémie vied Pavol Šajgalík vyslovil názor, že školstvo, veda a výskum sa zlepšia až vtedy, ak sa to stane prioritou pre slovenskú vládu.

Vysoké školy je podľa rektora STU Miroslava Fikara potrebné rozdeliť na výskumné, regionálne alebo také, ktoré poskytujú len určitú technickú podporu. Skonštatoval, že už 12 rokov máme v zákone školy rozdelené na výskumné a odborné vysoké školy, ale toto sa nikdy prakticky nezrealizovalo. Rektor Univerzity Komenského Marek Števec uviedol, že v dôsledku odlivu študentov do zahraničia sa dosiahol alarmujúci stav, ktorý je spojený s reputáciou slovenských univerzít. Tú musia školy zlepšiť nielen vnútri univerzít, ale aj navonok. Podľa rektora Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Pavla Sováka by financovanie vedy a výskumu nemalo byť plošné, ale dedikované podľa schopnosti jednotlivých inštitúcií využiť zdroje, ktoré prúdia do danej inštitúcie v záujme Slovenska, alebo európskeho výskumného priestoru. Rektori univerzít uviedli, že Slovensko zlyháva aj v získavaní grantov pre vedu a výskum zo zahraničia.

V diskusii profesor Moczo prezentoval návrhy Učenej spoločnosti, zástupcovia politických strán prezentovali návrhy, ktoré prinášajú vo svojich programoch a experti priniesli celé spektrum ďalších návrhov opatrení. Diskutovalo sa o možnostiach zlepšenia daného stavu v konkrétnych oblastiach, najmä o potrebe:

- väčšej internacionalizácie vedy, výskumu a vysokého školstva
- pravidelného auditu výkonov vo vede
- stratifikácie/diverzifikácie univerzít, adresnej podpory excelentnosti a nastavenia motivačných schém prostredníctvom diverzifikácie financovania VŠ na Slovensku
- efektívneho a transparentného využívania eurofondov
- dlhodobej koncepcie financovania inštitúcií, grantových agentúr a vedeckých projektov a zvýšenia objemu súťažného financovania vedy a výskumu
- motivačných schém pre lepšiu väzbu zamerania absolventov vzdelávania vzhľadom na potreby spoločenskej a hospodárskej praxe
- vypracovania jednotnej vízie a stratégie rozvoja vedy a výskumu v SR.

Účastníci stretnutia sa zhodli v tom, že zlepšenie situácie v oblasti vedy, výskumu a vysokého školstva je naliehavé a vyžaduje si zmeny v prístupe aj odvážne riešenia. Zlepšiť je potrebné komunikáciu medzi jednotlivými aktérmi vednej politiky v záujme dosiahnutia zhody v oblasti dlhodobej koncepcii financovania vedy, výskumu a vysokého školstva. Podľa účastníkov stretnutia má veda a výskum potenciál byť rozhodujúcim faktorom pre úspešnú transformáciu hospodárskeho modelu na Slovensku smerom k väčšej konkurencieschopnosti v medzinárodnej súťaži.

Začiatkom júna tohto roku Učená spoločnosť Slovenska vyjadrila nesúhlas s novými ustanoveniami zo dňa 13. mája 2019, ktorými sa dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách. V priebehu legislatívneho procesu boli do zákona doplnené ďalšie ustanovenia, s pôvodným návrhom nesúvisiace, pre akademickú samosprávu a budúci charakter našich univerzít podstatné, ktoré však neprešli žiadnou diskusiou. Týmito, už parlamentom prijatými a prezidentom podpísanými, novinkami sa zo zákona o vysokých školách odstránili ustanovenia obmedzujúce výkon funkcie rektora, prorektora, dekana a prodekana verejnej vysokej školy na najviac dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia. Zrušenie tohto obmedzenia je vážny nedemokratický prvok vnesený do slovenského vysokého školstva. Slovenské vysoké školstvo nie je v dobrej situácii a nerozvíja sa v súlade s potrebami rozumného rozvoja spoločnosti a vo vzťahu k rastúcej konkurencii v Európe a vo svete.

Rada Učenej spoločnosti Slovenska sa vyjadrila aj k problému plagiátorstva, ku ktorému dochádza vtedy, ak sa výsledky a myšlienky iných ľudí použijú bez adekvátnej referencie na ich pôvod. Ide teda o porušenie práv pôvodného autora. Plagiátorstvo v akademickom svete je zo strany autora plagiátu neetický pokus o uplatnenie klamstva vo svoj prospech podvodným predstieraním pôvodnosti výsledku na tému výskumnej, vedeckej alebo kvalifikačnej práce, alebo v navrhovaní a vykonávaní výskumu. Z pohľadu plagiátora ide o vedomé podvodné konanie kvôli kariére a iným benefitom.

Všetky druhy prác majú svojho vedúceho a oponentov, a obhajujú sa pred odbornou komisiou menovanou pre danú obhajobu. Vedúci, školiteľ, oponent a komisia si nevšimnú, že ide o plagiát preto, že to nie sú dostatoční odborníci, alebo preto, že napriek svojej odbornosti nemajú na riadne posúdenie práce čas, alebo preto, že k svojej práci pristupujú formálne? Programy na testy originality sú potrebné a užitočné (rýchlejšie a spoľahlivejšie nájdu mieru formálnej zhody textov), ale ani samotné testy nie sú ešte dôkazom originality. Preto je zásadné, aby všetci, ktorí sa zúčastňujú obhajobného procesu, k nemu pristupovali s potrebnou mierou odbornosti a zodpovedne posúdili originalitu práce.

Na 25. Valnom zhromaždení Učenej spoločnosti Českej republiky v máji 2019 predseda Učenej spoločnosti Slovenska profesor Peter Moczo v príhovore zameranom na tému slovenskej vedy uviedol, že veda, výskum a vzdelávanie sú nevyhnutnou podmienkou riešenia hrozieb, problémov a výziev, ktorým ľudstvo čelí. Naša planéta zažila 5 zásadných období vymierania či zániku druhov, v dôsledku čoho vyhynulo viac ako 99,9 % všetkých doterajších foriem života. V budúcnosti budeme čeliť explóziám supervulkánov a silným zemetraseniam, ktoré postihnú jednak technologicky najzložitejšie a teda potenciálne aj najzraniteľnejšie osídlené územia, jednak aj veľmi husto osídlené územia s nízkou kvalitou stavieb v menej rozvinutých krajinách. Budeme vystavení ničivým atmosférickým javom v dôsledku globálneho otepľovania a pripraviť sa treba aj na stret s meteoritmi, asteroidmi a kométami. Vnútri ľudského spoločenstva i jednotlivých štátov existujú tiež hrozby, problémy a výzvy, akými sú:

- expandujúca populácia, ktorá neprimerane spotrebováva zdroje,
- starnutie populácie – najmä v rozvinutých krajinách,
- extrémna a narastajúca nerovnosť v príjmoch a rozdelení bohatstva,
- chýbajúce finančné zdroje v rozvojových krajinách,
- obrovské rozdiely v miere rozvinutosti,

- migrácia, globalizácia, terorizmus,
- nárast extrémizmu v najrozvinutejších krajinách – v absolútnom rozpore s historickou skúsenosťou,
- predimenzovaný arzenál zbraní hromadného ničenia,
- nárast asymetrických bezpečnostných hrozieb napríklad v dôsledku kybernetických útokov alebo fundamentalizmu,
- meniace sa životné prostredie,
- šírenie baktérií rezistentných na viaceré antibiotiká,
- civilizačné ochorenia spôsobené extrémnym stresom,
- Alzheimerova choroba – v súčasnosti najväčší zdravotný problém,
- nástup umelej inteligencie,
- nahrádzanie ľudskej práce robotmi,
- čoraz ťažšia predvídateľnosť technického pokroku,
- podceňovaný a ignorovaný proces infantilizácie ľudstva.

Potenciálna superpozícia niekoľkých faktorov môže mať nepredvídateľné ničivé dôsledky. Preto tieto problémy nemožno vyriešiť bez excelentného výskumu a kvalitného vzdelávania. Na otázku, čo je hlavný problém slovenskej vedy, uviedli opýtaní vedci, že je to nízka finančná podpora zo strany štátu a nízke výdavky zo strany súkromného sektora, zlé rozdeľovanie celkovej finančnej podpory, nízke platy alebo nedocenenie vedcov a učiteľov, exodus mladých talentovaných ľudí a predimenzovaná sieť vzdelávacích a výskumných inštitúcií. V snahe identifikovať ten hlavný si treba pripomenúť aj ďalšie čiastkové problémy:

- v priemere nízka a klesajúca kvalita vzdelávania,
- absencia aktuálneho zákona o štátnej vednej politike,
- nedostatočné chápanie povahy a dôležitosti druhov výskumu,
- absencia jednotného nezávislého hodnotenia výskumu v ústavoch akadémie vied, na fakultách a v rezortných výskumných ústavoch a absencia identifikácie excelentnosti s následnou hierarchickou finančnou podporou,
- škodlivé uplatňovanie rovnostárstva a predstieranie vedeckej kvality namiesto zdravo konkurenčného a motivujúceho prostredia,
- neadekvátny mód a miera akademickej demokracie, v ktorej sa rozhoduje v rozpore s akademickou a profesionálnou kvalifikáciou tých, ktorí rozhodujú. V mnohých prípadoch nie je cieľom vedecká kvalita, ale mocenské a kariérne ambície najmä tých, ktorí sa nedokážu vo vede presadiť na medzinárodnej úrovni,
- nedostatočný rozvoj vysokých škôl – v rozpore s rastúcou konkurenciou v Európe a vo svete,
- málo špičkových výkonov v medzinárodnom meradle, nízka úroveň prieniku do svetového výskumného priestoru a nedostatočná mobilita vedcov,
- demografická kríza a významný únik mozgov. Celkový podiel mladých ľudí v populácii Slovenska klesá, avšak percento odchádzajúcich ľudí rastie. Každý desiaty končiaci vysokoškolák odchádza do zahraničia. Príliš mnoho talentovaných a ambiciózných študentov odchádza už po strednej škole. Ich návratnosť je relatívne nízka,
- chýba nám asi 10 000 IT špecialistov. Toto číslo porastie, pretože dosiaľ neexistuje riešenie problému,
- máme len jedného nositeľa ERC grantu. Celkovo výrazne zaostávame za ostatnými krajinami aj v programe H2020,
- v 5-miliónovom Slovensku máme 37 vysokých škôl a mnoho malých vedeckých a výskumných ústavov. Nie je táto predimenzovaná sieť príčinou toho, že počet vedúcich pozícií vo vede, výskume a vzdelávaní nie je vyšší ako počet skutočne odborne a vedecky kvalifikovaných a zároveň morálnych ľudí, ktoré má 5-miliónové Slovensko k dispozícii?

- štátnu dotáciu rozdeľujeme na základe počtu publikácií, nie ich impaktu na vedu a spoločnosť,
- vyrábame docentov a profesorov podľa lokálnych kritérií najmä kvôli garantovaniu vysokého počtu študijných programov,
- výber študentov často nahrádzame náborom študentov,
- kritériá hodnotenia znalostí študentov prírodných a technických vied na skúškach v 80-tych rokoch nie je možné v súčasnosti uplatňovať. Ani u tých najtalentovanejších študentov, hoci sa miera talentu, pochopiteľne, nezmenila,
- v simulovaných voľbách do Európskeho parlamentu, ktorých sa zúčastnili stredoškólači na Slovensku, jasne zvíťazila Kotlebova Ľudová strana naše Slovensko.

U gymnazistov vyhrali liberáli Progresívne Slovensko a Spolu, v odborných stredných školách dominovali Kotlebovci. V Bratislave vyhrali liberáli, mimo Bratislavu Kotlebovci,

Všetko súvisí so stavom vedy, výskumu a vzdelávania. Tento stav sa zdá byť v nesúlade s históriou učených spoločností, ktoré na Slovensku už od roku 1761 podporovali vzdelanosť. Nezodpovedá ani správnym formuláciám v programovom vyhlásení vlády. Nie je v súlade s rastúcou mierou popularizácie vedy. Je v rozpore s potenciálom talentu, ambícií a pracovitosti našich ľudí. A najmä, nezodpovedá potrebám našej krajiny.

V roku 2009, po svojej prednáške Veda v bezvedomí, povedal významný slovenský fyzik profesor Vladimír Bužek v rozhovore pre médiá, že najväčším nepriateľom vedy na Slovensku sú slovenskí vedci. Vystihol jeden z najpravdivejších a fundamentálnych aspektov slovenskej vedy majúci na mysli celú komunitu vedcov na Slovensku. To, ako vníma komunita slovenských vedcov samu seba, svoje postavenie a úlohu v spoločnosti, je inherentnou súčasťou hlavného problému slovenskej vedy. A tým je vzťah celej spoločnosti k vede, výskumu a vzdelávaniu. Verejnosť ako celok nevie, že rozvoj poznania, excelentný výskum a kvalitné vzdelávanie sú najdôležitejšou nutnou podmienkou rozumného rozvoja a prežitia spoločnosti. Nedožaduje sa najkvalitnejšieho vzdelania pre svoje deti. Stačí jej fakt, že deti získajú diplom. To, na akej škole, nie je dôležité. Nepožaduje od vedcov a politikov významne lepšiu podporu vedy a výskumu a absencii uvedomelej a silnej požiadavky verejnosti potom logicky zodpovedá konanie politikov.

Vo výročnom príhovore prof. Moczo uviedol, že všetky vlády Slovenskej republiky od jej vzniku deklarovali vo svojich programových vyhláseniach prioritnú dôležitosť vzdelávania a výskumu. Napriek tomu sa kvalita vzdelávania znižuje, nedarí sa nám podstatne viac integrovať do európskeho výskumného priestoru v prospech Slovenska a strácame príliš mnoho talentovaných ambiciózných mladých ľudí. Aktérmi tohto stavu sú politici, manažéri hospodárstva, manažéri školstva, vedy a výskumu, ale v neposlednom rade aj samotní vedci a vysokoškolskí učitelia.

Slovensku sa ekonomicky darí, ale finančná podpora výskumu sa adekvátne nezvyšuje. Máme nízky rozpočet pre APVV, nízke štátne dotácie pre zásadné vysoké školy, nízky rozpočet pre SAV. Doktorandi a mladí vedeckí pracovníci sú odkázaní na zárobok v zahraničí, ak nemajú dostatočné finančné zázemie v rodine, alebo si chcú nájsť bývanie a založiť rodinu. Mnohých z nich strácame. Z 38-ich VŠ niektoré len marginálne, alebo prakticky vôbec neprinášajú adekvátny pokrok v poznaní a pomoc spoločnosti a hospodárstvu. Na magisterskej a doktorandskej úrovni by mali učiť len tí, ktorí sa dostatočne a kvalitne podieľajú na výskume. Nevieme zabrániť pseudovýskumu a pseudoinováciám a najmä tomu, aby boli finančne podporované. Z nedostatočných prostriedkov zbytočne ukrája verejné obstarávanie vo výskume a školstve. Reálne znamená zvýšenie nákladov o 20 %, v prípade štrukturálnych projektov až o 50-100 %. Neadekvátna administratíva a byrokracia pri využívaní finančných prostriedkov odrádza ambiciózných a produktívnych mladých pracovníkov. Ak má byť

navýšenie celkovej finančnej podpory vedy, výskumu a vzdelávania efektívne a dlhodobo prospešné, musí dôjsť zároveň k zásadnému zlepšeniu spôsobu rozdeľovania.

Nie je možné investovať len do priemyselného výskumu a vývoja a čakať, kým bude generovať dostatočné výnosy na podporu akademického výskumu. Akademické inštitúcie nemôžu jednoducho nahrádzať priemyselný výskum a vývoj. Konštruktívna komunikácia medzi vedcami a predstaviteľmi priemyslu je jedinou cestou k budúcemu riešeniu podpory vedy a výskumu. Stále je, žiaľ, nutné zdôrazňovať, že bohaté krajiny sú bohaté aj preto, lebo dostatočne/najviac podporujú vedu a výskum. Táto skutočnosť by sa mala intenzívne zohľadňovať aj v primárnom a sekundárnom sektore slovenského hospodárstva.

Za uplynulých 13 rokov sa európsky výskumný priestor výrazne zmenil. Európa identifikuje ‚frontier research‘ – výskum na hranici poznania a zároveň výskum na hraniciach tradičných oblastí bádania. Klasické členenie na základný a aplikovaný výskum stráca svoju relevantnosť v čase, keď nové oblasti vedy a technológií často zahŕňajú zásadné aspekty a prvky obidvoch týchto typov výskumov. ‚Frontier research‘ je inherentne riskantným úsilím, ktoré zdôrazňuje kvalitu idey. Žiaľ, nie je prehnané konštatovanie, že sme nielen v dostatočnej miere do európskeho výskumného priestoru neprenikli, ale ocitli sme sa na dne tohto priestoru: scientometricky, z hľadiska získavania zásadných grantov a súvisiacej finančnej podpory. Dôležitým nástrojom nápravy je triezve medzinárodné hodnotenie výsledkov výskumu vo vzťahu k medzinárodným štandardom, identifikácia excelentnosti a výrazne hierarchická podpora excelentnosti. Treba prilákať skutočne najtalentovanejších slovenských vedcov späť pomocou prísne hodnotiacich schém a dostatočne prítiažlivých podmienok. Treba sa sústrediť na mladých vedcov, pretože je to v princípe ľahšie vo vzťahu k možnosti uspieť v európskom a svetovom priestore.

Jednou zo zásadných príčin zaostávania v integrovaní sa do medzinárodného výskumného priestoru je v priemere nízka úroveň doktorandského štúdia. Školiteľmi by mali byť len aktívni vedci na dostatočnej vedeckej úrovni. Doktorandov treba učiť anglický jazyk, plánovať výskum, používať vedecké a scientometrické databázy, písať projekty a články, prezentovať výsledky na konferenciách. Primeranú časť výchovy treba realizovať v anglickom jazyku. Zásadný význam má dostatočná internacionalizácia doktorandskej výchovy.

Súčasnú situáciu s inauguračnými konaniami považuje drvivá väčšina slovenských vedcov medzinárodného významu za veľmi nešťastnú a nedôstojnú a napokon z hľadiska dlhodobých záujmov Slovenska za škodlivú. Masovo produkujeme profesorov na základe lokálnych kritérií, ktoré sú nastavené tak nízko, aby si vysoká škola mohla vyrobiť potrebný počet profesorov. Vo vedeckých radách rozhodujú o profesúre a dokonca aj o najvyššej vedeckej hodnosti DrSc. aj mnohí, ktorí vedecky nie sú kvalifikovaní na tejto úrovni.

Vo vede, výskume a na vysokých školách pôsobí relatívne mnoho ľudí, ktorí uprednostňujú lokálny osobný prospech, kariéru a moc pred skutočnou radosťou z výskumu a poznávania a objektívnymi potrebami vedy, výskumu a vzdelávania na Slovensku. Sú aj takí, ktorí nie ako vedci so strategickou víziou a schopnosťou vedecky presvedčiť, ale mocensky ovládajú časti pracovísk alebo celé pracoviská. Mnohí v ich okolí to vedia, ale boja sa čokoľvek povedať. To má dlhodobo veľmi negatívne dôsledky vo vzťahu k triezvemu hodnoteniu výskumu na Slovensku a k ochote identifikovať a hierarchicky podporovať excelentnosť. Toto je skutočne ťažký a dlhodobý problém, ktorý našu krajinu nesmierne brzdí a znižuje naše šance v medzinárodnom priestore.

Ing. Ján Kukla, CSc.

predseda Lesníckej sekcie SSPLPVV pri SAV

Nositelia Fándlyho medaily 2019

Pedologická sekcia

RNDr. Blanka Ilavská, PhD.

Text na diplome: Za dlhoročnú prácu a zásluhy v rozvoji aplikovaného pedologického prieskumu a informačného systému pôd (bonitácia) v rámci Slovenskej republiky.

Narodená 6.10.1953 v Bratislave. Absolvent Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave odbor geológia (1978), RNDr. (1981), PhD. v odbore pedológia (2008). Od r. 1980 bola zamestnaná ako výskumný pracovník vo Výskumnom ústave pôdoznalectva a výživy rastlín Bratislava, kde prešla viacerými funkciami: vedúca oddelenia evaluácie funkcií a optimalizácie využívania pôd (1994-1999), vedúca sekcie informačných systémov a hodnotenia pôd (1999-2004), vedúca oddelenia pre hodnotenie a využívanie pôdy (2003-2004), vedúca Pôdnej služby (2005). V r. 2006 pracovala ako projektový manažér a tajomník Rady pre pôdohospodárske vedy na Agentúre na podporu výskumu a vývoja Bratislava, v r. 2007-2012 ako odborný radca pre ochranu poľnohospodárskej pôdy na Krajskom pozemkovom úrade v Bratislave. Od r. 2012 je zamestnancom VÚPOP Bratislava vo viacerých funkciách.

Profesijné aktivity: koordinácia úloh bonitačného informačného systému o pôde SR, hodnotenia pôd a ochrany pôd pred eróziou, výskum a hodnotenie erózie poľnohospodárskych pôd, hodnotenie podľa kritérií EÚ, prieskumná činnosť v rámci projektov pozemkových úprav, prednášková činnosť pre decíznu sféru. Výsledky jej práce sú prezentované vo vyše 60 výskumných a odborných prácach, týkajúcich sa bonitácie pôd SR, aktualizácie a inovácie bonitačného informačného systému, geografického informačného systému VÚPOP, výskumu a hodnotenia degradácie poľnohospodárskej pôdy, ochrany pôdy pred degradáciou. Je autorkou a spoluautorkou publikácií a metodík: *Metodika protierózneho obrábania pôdy* (1998), *Kritériá vlastností pozemkov pre posudzovanie návrhov na zalesňovanie poľnohospodárskych pôd* (1999), *Zabezpečenie účelového využitia kultúrnych vrstiev poľnohospodárskej pôdy odnímanej z PPF* (2000), *Využívanie výsledkov hodnotenia pôd a územia pre projektovanie pozemkových úprav a ochranu poľnohospodárskej pôdy* (2005), *Identifikácia ohrozenia kvality pôdy vodnou a veternou eróziou a návrhy opatrení* (2005).

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV (Societas pedologica slovacae), tajomník SPS (od r. 2014), ESSC (European Society for Soil Conservation), IALE-SK Slovenská asociácia pre krajinnú ekológiu, člen Odboru pôdoznalectva a ochrany pôdy SAPV.

Lesnícka sekcia

Ing. Margita Kuklová, CSc.

Text na diplome: Za dlhoročnú prácu a zásluhy vo výskume produkcie, energetiky a kontaminácie lesných ekosystémov

Vedecká pracovníčka Ing. Margita Kuklová, CSc. sa narodila 25. októbra 1959 v Partizánskom. Po absolvovaní Gymnázia vo Zvolene v roku 1979 pokračovala v štúdiu na Lesníckej fakulte VŠLD vo Zvolene a po ukončení vysokoškolského štúdia v roku 1984 krátko pracovala na Lesnom závode v Krupine. Záujem o vedeckú prácu ju v roku 1986 priviedol na terajšie pracovisko – Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene (pôvodne Pobočka pre výskum lesných ekosystémov ÚEBE CBEV SAV), kde sa na oddelení Biomatematicy zapojila do terénneho výskumu bukových a smrekových ekosystémov a matematicko-štatistického spracovávaní dendrometrických údajov. Neskôr nadobudnuté skúsenosti a poznatky využila pri hlbšom štúdiu bylinnej zložky lesných ekosystémov v rámci dizertačnej práce realizovanej pod vedením prof. RNDr. J. Kontriša, CSc. Vedecká hodnosť kandidáta biologicko-ekologických vied (CSc.) jej bola udelená v roku 1998, po obhajobe kandidátskej dizertačnej práce „Produkcia a energetický ekvivalent nadzemnej biomasy populácie *Carex pilosa* Scop. v podhorských bučinách“.

V rámci vedecko-výskumnej činnosti sa Ing. M. Kuklová, CSc. zamerala hlavne na hodnotenie vzťahu trvalých a zmenených ekologických podmienok k rastovým, produkčným a energetickým parametrom bylinného podrastu lesných ekosystémov, procesy priestorovej distribúcie a akumulácie živín a rizikových elementov v lesných pôdach a vo významných druhoch rastlín a na identifikáciu stresových faktorov spojených s priamou či nepriamou antropogénnou činnosťou a hodnotenia ich vplyvu na zdravotný stav, vitalitu a vývoj bylinnej zložky lesných ekosystémov. Ďalšie cenné poznatky z oblasti produkčnej ekológie, fytocenológie a genézy a klasifikácie lesných pôd získala v rámci pracovných pobytov v Bulharsku (2001, 2004), na Ukrajine (2009), v Poľsku (2011), Rumunsku (2017) a Maďarsku (2018).

Získané vedomosti využila ako zodpovedná riešiteľka štyroch grantových projektov VEGA, 1 projektu APVV, 1 bilaterálneho projektu, pri riešení projektov INCO – Copernicus, CARBOMONT, Centrum excelentnosti – Adaptívne lesné ekosystémy, Centrum pro studium vzniku a transformací nutričně významných látek v potravním řetězci v interakci s potenciálně rizikovými látkami antropogenního původu – NutRisk Centre (European Regional Development Fund), a i. Okrem toho koordinovala alebo bola spoluriešiteľkou mnohých úloh a projektov zameraných na vyriešenie problémov lesníckej a ochranárskej praxe. Od roku 2006 sa ako odborne spôsobilá osoba pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA) podieľala na riešení 6 technických projektov a vypracovala niekoľko expertíz pre hospodársku sféru (objednávateľ MŽP SR).

Po roku 1993 sa Ing. Margita Kuklová, CSc. venovala popri vedecko-výskumnej aj pedagogickej činnosti. V období rokov 1994 do 1996 viedla na Katedre environmentálneho inžinierstva Fakulty ekológie a environmentalistiky TU vo Zvolene časť terénnych cvičení – študentov III. ročníka (Monitoring I.) a v ďalších rokoch (1997/98, 1998/99) viedla na Katedre fytológie Lesníckej fakulty TU vo Zvolene časť semestrálnych cvičení študentov II. ročníka (Základy ekológie lesa). Ing. M. Kuklová, CSc. bola tiež konzultantkou 11 diplomových prác a 3 seminárnych prác a ako školiteľka viedla 3 úspešných doktorandov (PhD.) v študijnom odbore „Všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií“. Viackrát bola menovaná za členku Skúšobných komisií pre vykonanie dizertačných skúšok a členku Komisií pre prijímací pohovor uchádzačov o doktorandské štúdium. V rokoch 2008 až 2016 bola členkou Komisie Vedeckej grantovej agentúry MŠ SR a SAV pre pôdohospodárske, veterinárske a drevárske vedy a v súčasnosti je členkou redakčnej rady časopisu Sustainability in Environment (United States).

Popri vedecko-výskumnej činnosti sa Ing. M. Kuklová, CSc. ako vedecká tajomníčka v rokoch 2000 až 2008 významne podieľala aj na organizačnej práci ÚEL SAV Zvolen. Bola

organizátorkou domácich a medzinárodných konferencií a popularizačných aktivít ústavu formou terénnych exkurzií pre študentov stredných škôl a vedeckých kaviarní. V súčasnosti je členkou Výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke potravinárske a veterinárne vedy pri SAV, členkou Societas pedologica slovacica a Medzinárodnej únie pôdoznaleckých vied – IUSS Alerts a Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV.

Výsledky práce Ing. M. Kuklovej, CSc. sa prejavili tiež v podobe rozsiahlej publikačnej a posudkovej činnosti. Je autorkou alebo spoluautorkou vyše 100 pôvodných vedeckých a odborných prác publikovaných v domácich a zahraničných karentových a nekarentových časopisoch, zborníkoch a v monografiách, vrátane druhého vydania Morfogenetického klasifikačného systému pôd Slovenska (Bazálna referenčná taxonómia). Recenzovala tiež mnoho vedeckých a odborných prác, a viacero projektov VEGA, APVV a diplomových prác. Výsledky jej výskumnej činnosti významnou mierou prispievajú k poznaniu reakcie pôd a rastlinnej zložky lesných ekosystémov na neustále vzrastajúce antropické ovplyvňovanie lesných ekosystémov, a to tak z lokálneho, ako aj globálneho hľadiska.

prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc.

Veterinárská sekcia

Text na diplome: Za celoživotnú prácu, zásluhy a rozvoj v oblasti hygieny potravín

Emeritný profesor UVLF v Košiciach prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc., sa narodil 3. novembra 1928 v Rimavskej Bani. Po stredoškolských štúdiách začal v roku 1949 štúdium na vznikajúcej Vysoké škole veterinárskej v Košiciach. Je očitým svedkom a pamätníkom formovania sa a vzniku Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVLF) so všetkými peripetiami v jej začiatkoch. Štúdium ukončil v roku 1954, ako jediný s červeným diplomom, preto sa aj tradoje, že je prvým absolventom našej univerzity. Už počas štúdia sa prejavovali jeho organizačné schopnosti, jeho vzdelanosť a študijná zanosť, čoho dôsledkom bolo, že ešte ako študent začal svoju pedagogickú činnosť ako asistent na Ústave fyziológie hospodárskych zvierat. Po zriadení Kliniky infekčných chorôb v roku 1953 sa stal jej členom, kde okrem cvičení zabezpečoval chod vtedajšieho školského obvodu s tromi strediskovými obcami.

V roku 1957 bol profesor Pleva poverený budovaním Ústavu verejného a súdneho veterinárstva a zároveň i prednášaním rovnomennej disciplíny. V roku 1960 bola naša univerzita požiadaná krajskými orgánmi, aby pomohla pri obsadení miesta krajského veterinárneho lekára východoslovenského regiónu. Pán profesor sa zhostil tejto úlohy a pod jeho vedením boli vypracované a realizované plány likvidácie tuberkulózy a brucelózy hospodárskych zvierat. Došlo k výstavbe a sprevádzkovaniu kafilerie pre východoslovenský región. Ani v tomto období profesor Pleva neprestal prednášať a aj vedecky pracovať, čoho dôkazom je obhájenie kandidátskej dizertačnej práce v roku 1962 s tematikou moru ošípaných. Už v roku 1963 habilitoval na docenta a v roku 1965 povereník poľnohospodárstva akademik Boďa pozval doc. MVDr. Jána Plevu, CSc. za šéfa veterinárnej služby na Slovensku. V Bratislave pôsobil 4 roky a pod jeho vedením došlo k eradikácii tuberkulózy a brucelózy na Slovensku. Úspešne boli zvládnuté ohniská slintačky a krívačky i komplikovaná zdravotná situácia v chovoch na južnom Slovensku po pretrhnutí hrádz Dunaja. Po návrate z Bratislavy v roku 1967 prebehlo inauguračné pokračovanie s návrhom menovať docenta Plevu za profesora v odbore Epizootológia a zoohygiena. Vzhľadom na jeho postoje v augustových udalostiach v roku 1968, bola jeho profesúra realizovaná až v roku 1974. V tom istom roku bol pán profesor Pleva poverený prebudovať katedru Hygieny potravín, ktorá odvtedy až dodnes sídli v tej istej budove. Profesor Pleva má veľkú zásluhu na vzniku a formovaní študijného odboru Hygiena potravín (ŠO HP), ktorý bol oficiálne otvorený od školského roku 1975/76. Príchodom pána profesora na katedru sa zintenzívnila vedecko-výskumná činnosť a katedra sa v hodnotení tejto oblasti postupne zlepšovala. Na katedre pribudli aj interní a externí aspiranti, dokonca dvaja z Kuby a bolo obhájených 12 dizertačných prác. Ako vedúci katedry viedol svoj kolektív k iniciatíve na úseku habilitácií, a tak sa katedra posilnila o 8 docentov. Profesor Pleva bol spoluautorom viacerých učebníc. Publikoval takmer 500 vedeckých a odborných prác v domácich a zahraničných časopisoch. Dlhé roky určoval smer hygieny potravín na Slovensku. Jeho zásluhou sa zvyšovali požiadavky nielen na dopĺňovanie teoretickej oblasti, ale i na vypracovanie písomných atestačných prác. Profesor Pleva sám vychoval 19 kandidátov vied, prispel k vedeckej výchove ako oponent mnohých kandidátskych, habilitačných a doktorských prác nielen pre našu univerzitu. Bol dlhoročným členom vedeckej rady vysokej školy, predsedom pre obhajoby kandidátskych aj doktorských dizertačných prác. Primárnu zásluhu má aj na zrode vedeckej konferencie Hygiena *alimentorum*, ktorá sa pravidelne organizuje už 40 rokov.

Profesor Pleva neustále vedecky pracoval, čoho dôkazom je obhajoba vedeckej hodnosti doktora vied v roku 1982. Nesmierne veľa vykonal na úseku súdneho znalca a veterinárnej legislatívy. Významný je jeho podiel na tvorbe a presadzovaní súčasného zákona o potravinách.

Pôsobenie na svojej *Alma mater* ukončil v roku 1994 v zmysle vtedajšieho zákona o vysokých školách. Avšak bohaté odborné a manažérske skúsenosti aplikoval aj naďalej ako riaditeľ Štátneho veterinárneho ústavu v Košiciach, kde pôsobil do roku 2000.

Celé generácie poznajú jeho iniciatívu pri formovaní športovej činnosti medzi našimi pedagógmi, zamestnancami a študentmi. S niekoľkými generáciami študentov a zamestnancov školy každý štvrtok o 13. hodine v daždi, aj v mraze vybiehal na futbalové ihrisko. Pamätné sú turnaje Memoriál Dr. Eliáša v Dudinciach, či Turnaj troch univerzít. Mnohí poznáme jeho vysoké nároky aj v tejto oblasti z našej aktívnej spoluúčasti.

Jeho záslužná činnosť nezostala nepovšimnutá ani vedením mesta Košice a za jeho celoživotné dielo v oblasti veterinárnej medicíny, pedagogickej a vedeckej činnosti, ako veterinárnemu odborníkovi, súdnemu znalcovi, expertovi na hygienu potravín a taktiež za aktívnu podporu košického športu z postu člena výboru futbalového oddielu mu bola v roku 2003 udelená cena mesta Košice.

Pán profesor Pleva nebol a nie je na UVLF vnímaný len ako vedúci katedry, ale aj ako človek schopný a ochotný postaviť sa do úlohy poradcu, priateľa i človeka, ktorý bol ochotný pomôcť nielen v profesijnom ale aj v osobnom živote, človek, ktorý sa dokáže zabaviť, s veľkým zmyslom pre humor. Aj v súčasnosti ho takmer denne stretávame v priestoroch Katedry hygieny a technológie potravín UVLF, kde ako emeritný profesor aktívne publikuje a zaujíma sa o dianie na katedre a univerzite.

Poľnohospodárska sekcia

prof. Ing. Marián Brestič, CSc.

Text na diplome: za dlhoročnú prácu a zásluhy pri rozvoji produkčnej fyziológie rastlín a štúdium klimatických zmien na poľnohospodárske rastliny

Vzdelanie a akademické aktivity: Študoval na Agronomickej fakulte, Fytotechnický odbor, VŠP v Nitre (SPU) (1978 – 83). Absolvoval internú vedeckú aspirantúru (CSc. eq. PhD.) na katedre fyziológie rastlín AF VŠP (1984 – 88). V rokoch 1987 – 98 bol odborným asistentom na KFR. Absolvoval postdoktorandské pobyty na Université de Paris XI Orsay a v Centre d'étude Nucleaire de Cadarache, Francúzsko v rokoch 1993 – 94. V roku 1998 sa habilitoval za docenta v odbore Všeobecná rastlinná produkcia a v roku 2010 bol vymenovaný za profesora pre študijný odbor Fyziológia plodín a drevín. Je čestným profesorom v Institute of Coastal Zone Research in Yantai, Chinese academy of science (2012); Jiangsu Academy of Agricultural Sciences, Nanjing, Čína (2015)

V rokoch 2003 – 2006 a 2010 – 2014 bol prorektorom pre vedu a výskum na SPU v Nitre. Pracoval ako člen komisie pre pôdohospodárske vedy APVV, komisie MŠ SR pre aplikovaný výskum a rozvojové projekty, ako člen vedeckých rád AF, FAPZ, FEŠRR, SPU, člen habilitačných komisií na UK v Bratislave, KU v Prahe, PU v Olomouci, TU vo Zvolene, SPU v Nitre, taktiež ako člen inauguračných komisií PU v Prešove, ČZU v Prahe, MU v Brne. Je členom medzinárodnej asociácie pre fotosyntetický výskum a členom SAPV. Je členom redakčných rád: Plant Physiology and Biochemistry (Elsevier), IF 3,4; BMC Plant Biology (Springer Nature), IF 3,6; Physiology and Molecular Biology of Plants (Springer) IF 1,5; Plant Biotechnology Reports (Springer), IF 1,3; Plant Soil and Environment (ČAZV), IF 1,3). Pôsobil ako editor špeciálnych tematických čísel v medzinárodných časopisoch: Scientific World Journal, International Journal of Genomics, Science of Total Environment, Land Degradation and Development, Frontiers in Plant Science, Frontiers in Plant Chemistry, Molecules, Sensors.

Publikačné aktivity: Počet vedeckých publikácií podľa WoS 125; Celkový počet citácií podľa Google scholar – 4548; H- index 33; WoS citácie – 2270; Hirsh Index (WoS) – 27. Je spoluautorom 11 tzv. „highly cited papers“ podľa WoS. Publikoval v spoluautorstve 1

monografiu vo vydavateľstve Taylor and Francis, 14 kapitol v medzinárodných monografiách (Springer, Elsevier), 3 domáce monografie.

Vzdelávacia činnosť: Bol školiteľom vyše 130 Ing. študentov a 11 doktorandov. Je garantom študijných programov na FAPZ SPU a viacerých vyučovaných predmetov na katedre fyziológie rastlín.

Vedecko-výskumná činnosť: zodpovedný riešiteľ v 7 a spoluriešiteľ v 10 projektoch VEGA a APVV, riešiteľ 3 rámcových projektov EÚ (Inco Copernicus, 6.RP, Horizont 2020) zodpovedný riešiteľ 12 medzinárodných bilaterálnych projektov, národný koordinátor Višegrádskeho projektu.

Na SPU v Nitre vybudoval pracovisko so silnou medzinárodnou povestou a vytvára most medzi pracoviskami rozvojových a vyspelých krajín vo výskumných témach, ktoré sú a v budúcnosti sa stanú čoraz viac esenciálnymi pre poľnohospodárstvo. Doteraz pracovalo pod jeho vedením na stážach vyše 20 mladých výskumníkov z krajín ako Francúzsko, Taliansko, Slovinsko, Bulharsko, Poľsko, Japonsko, India, Čína, Juhoafrická republika, Tunisko, Arménsko, Azerbajdžan. Prof. Brestič ukazuje vo svojich prácach nové prístupy, otvorenosť a vedeckého ducha, spoluautorstvo s kolegami z 28 krajín z vyše 50 inštitúcií, okrem iného z Číny, Indie, Pakistanu, Bangladéša, Egypta. Nerovnomernosť výroby potravín vo svete, nedostatok moderných vedeckých prístupov v rozvojových krajinách preto vyžaduje prísun najmodernejších vedeckých poznatkov pre spoluprácu s krajinami s vysokým populačným rastom, aby sa v chudobných a preľudnených regiónoch zvýšila vedecká výkonnosť, ale aj samotného poľnohospodárstva a potravinová bezpečnosť. V tomto smere má vedecká, ale aj edukačná práca prof. Brestiča nadčasový rozmer. Profesor Brestič zachytil potreby prispieť k riešeniu výskumu primárnych procesov produkcie rastlín a tolerance strategických poľnohospodárskych plodín ku klimatickým extrémom, na vysokú teplotu a sucho. Osobitnú pozornosť venuje rastlinným druhom dôležitým z hľadiska zdravej výživy a prevencie voči chorobám. Rozvíja pri tom poznanie o fotosyntéze, ktorá je hlavnou energetickou pumpou pre rastliny, ktorá využíva slnečnú energiu a produkuje vysoko energetické komponenty, z ktorých žije celý organický svet Zeme vytvárajúce biosystémy - ekosystémy – prírodu. Poznanie citlivosti rôznych štrukturálnych komponentov a fenotypu rastlín umožňuje detegovať tolerantné a produktívne odrody plodín a vhodné genetické zdroje pre šľachtenie na klimatické extrémy, ktoré čoraz frekventovanejšie redukujú produkčný potenciál plodín vo všetkých krajinách sveta. Je spoluautorom troch nových moderných kultivarov pšenice, s pridanou hodnotou. Je medzinárodne uznávaným odborníkom. Jeho výskum je dôležitý pre lepšie pochopenie fyziologických mechanizmov rastlín v podmienkach zmeny klímy. Ako vedecký garant participoval na vzniku výskumného centra AGROBIOTECH na SPU, centra aplikovaného výskumu pre spoluprácu s farmármi a firmami, ktorého súčasťou je moderná fenotypovacia platforma, začlenená do celoeurópskych a medzinárodných projektov a výskumných sietí EÚ. Za osobný prínos k rozvoju vedy a rozvoj medzinárodnej vedeckej spolupráce získal viaceré ocenenia: bronzová, strieborná a zlatá plaketa ČSAV v súťaži mladých vedeckých pracovníkov; čestné plakety rektora Akademia Rolnicza SGGW Warszawa Poľsko; prezidenta SAU Taian, Čína; generálneho riaditeľa ACSAD Sýria; 2 Zlaté kosáky udelené ministrom pôdohospodárstva SR, cenu rektorky SPU za publikačnú činnosť a citovanosť; cenu verejnosti ESET Science Award v súťaži výnimočná osobnosť vedy v SR.

Udelenie Fándlyho medaily inštitúcii

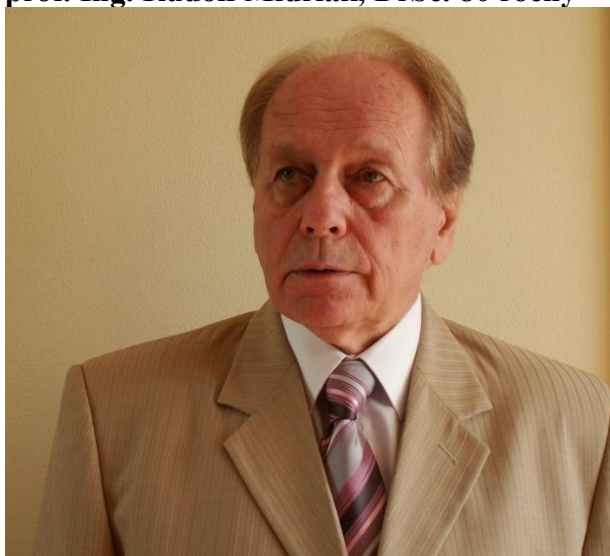
Česka akademie zemědělských věd

Výbor společnosti

Text na diplome: V úcte k spoločnej histórii, spolupráci a spolupatričnosti medzi vedeckými komunitami

Jubilanti v roku 2019

prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc. 80 ročný

Dňa 18. júla 2019 sa dožíva významného životného jubilea - 80 rokov - vedec, pedagóg, cestovateľ a popularizátor vedy v oblasti krajinskej ekológie, geoekológie horských a vysokohorských oblastí, meliorácií, ako aj funkčne integrovaného lesného hospodárstva, **prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc.**

Náš jubilant sa narodil vo Zvolene – Môťovej. Vysokoškolské štúdium ukončil na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (LF VŠLD) v roku 1961. V roku 1961 začal pracovať na Lesnom závode Červená skala – polesie Šumiac. V rokoch 1962 - 1987 pôsobil na Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene (VÚLH) a jeho Výskumnej stanici v Košiciach ako jej vedúci. V rokoch 1987- 2005 pracoval na VŠLD Zvolen, resp. Technickej univerzite vo Zvolene (Lesnícka fakulta – Katedra lesných stavieb, Fakulta ekológie a environmentalistiky – vedúci Katedry krajinskej, neskôr aplikovanej ekológie). Od roku 2006 pôsobil na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici (UMB – Fakulta prírodných vied). Od roku 2008 až do odchodu na dôchodok v roku 2015 bol vedúcim Inštitútu výskumu krajiny a regiónov Ústavu (neskôr Centra) vedy a výskumu UMB. Kandidátom vied sa stal v roku 1966. Vedeckú hodnosť doktor vied obhájil v roku 1982. Profesorom sa stal v roku 1987.

V krátkom príspevku nie je možné vymenovať všetky výsledky vedeckovýskumnej činnosti jubilanta. Ťažko sa niekomu podarí prekonať množstvo a vysokú úroveň výsledkov jeho vedecko-výskumnej činnosti. Ved', ak výsledky jeho vedeckej práce zbilancujeme, zistíme, že okrem riešenia 52 vedeckovýskumných úloh (projektov) v rámci publikačnej a editorskej činnosti predstavujú vyše 700 titulov, z čoho vedecké monografie a knižné publikácie tvoria 38 a pôvodné vedecké práce v časopisoch a zborníkoch 260 titulov. Na tieto práce bolo doma a v zahraničí do 3000 ohlasov. Vynikajúce výsledky dosiahol taktiež v pedagogickej činnosti. Bol spoluzakladateľom Fakulty ekológie a environmentalistiky technickej univerzity vo Zvolene. Pod jeho vedením vypracovalo viac ako 50 študentov diplomové práce, vychoval 14 vedeckých aspirantov a doktorandov. Ako predseda habilitačnej a inauguračnej komisie sa pričínal o menovanie 14 docentov, 22 profesorov a 22 rokov bol predsedom Komisie na obhajobu vedeckej hodnosti doktora vied v ekológii a environmentalistike. Touto činnosťou v nemalej miere prispel ku kvalifikačnému rastu odborníkov na celom Slovensku.

Výsledky jeho 54 ročnej tvorivej práce zahŕňujú veľmi širokú výskumnú problematiku. V rámci nej spomenieme aspoň niektoré okruhy a výber prác vo vzťahu k lesníctvu. Prvé jeho výskumy sa viazali na **eróziu spustnutých pôd v podmienkach Slovenska**. Išlo najmä o skúmanie rozsahu, intenzity, resp. dynamiky procesov erózie na datovateľne odlesnených plochách (pred 60 až 300 rokmi) – na karbonátových, flyšových, neovulkanických, sprašových a iných podložiach. Vo väčšine prípadov bol tento erodologický výskum súčasťou širšieho aplikovaného výskumu zalesňovania spustnutých pôd. V rámci tohto výskumu metodiku vedeckej práce sústavne vylepšoval, o čom svedčí vynález deluometra, mikronivelačnej eróznej mierky a zariadenia na meranie plazivého pohybu snehu.

Syntézou výsledkov viac ako 13-ročného výskumu vznikla monografia **Morfogenéza povrchu vysokých pohorí** (1983) s problematikou **vysokohorských oblastí** Západných Karpát. Z lesníckeho hľadiska bolo najvýznamnejšie poznanie zákonitostí pôdnodeštrukčných

procesov a ich foriem, najmä so zreteľom na rekonštrukciu hornej hranice lesa a asanáciu devastovaných plôch kosodrevinového stupňa.

Osobitnú pozornosť venoval aj reliéfovitému účinku lavín. Zhodnotil protilavínovú funkciu ochranných lesov na Slovensku, ochranu pôdy v lavínových oblastiach, zdôvodnil nevyhnutnosť budovania protilavínových opatrení, vypracoval metodiku výskumu lavínových oblastí a overovania účinnosti protilavínových opatrení (**Protilavínová ochrana lesa** 1979).

V rámci **funkčne integrovaného lesného hospodárstva**, ako nového prístupu k hospodárskemu určeniu lesov, osobitnú pozornosť venoval aj s kolektívom návodu ku komplexnému prístupu k obhospodarovaniu našich lesov (**Diferencované obhospodarovanie lesov podľa integrovaných funkcií** 1981). Na základe kvantifikácie protieróznych funkcií lesa urobil aj makrorajonizáciu lesa na území celého bývalého Československa.

V ďalšej monografii **Obhospodarovanie lesov vo flyšových oblastiach** (1988) sa s kolektívom zamerail najmä na hospodársko-úpravnícke ukazovatele a diferencované obhospodarovanie lesov vo vzťahu k ochrane pôdy.

V nasledujúcom období sa zameriaval na **krajinno-ekologické výskumy horských oblastí a biosférických rezervácií Slovenska**. Z posledného pracovného pôsobenia jubilanta na Univerzite Mateja Bela vyzdvihneme vedeckovýskumný projekt, ktorý viedol pod názvom „**Spustnuté pôdy a pustnutie krajiny Slovenska**“. Išlo o jedinečný projekt, najmä jeho aktuálnosťou. Oslovil nim viaceré generácie a to od študentov (počas riešenia projektu študenti na túto tému spracovali 33 záverečných prác) až po osemdesiatnikov, ktorí pôsobili v projekte ako externí experti. Počas riešenia projektu jubilant napísal vedeckú monografiu **Erodované spustnuté pôdy Slovenska** (2010), v ktorej problematiku erózie pôdy spracoval netradičnou formou. Striedajú sa v nej aspekty súčasných poznatkov s niektorými výsledkami výskumu vykonaného autorom v šesťdesiatych rokoch minulého storočia. Výstupy projektu komplexne spracoval spolu so spoluriešiteľmi vo vedeckej monografii **Spustnuté pôdy a pustnutie krajiny Slovenska** (2011). Prvá polovička monografie sumarizuje najdôležitejšie výsledky z problematiky spustnutých pôd. Druhá časť sa venuje významnému fenoménu - pustnutiu kultúrnej poľnohospodárskej krajiny, ktorý sa výrazne prejavil najmä po spoločensko-politicko-ekonomických zmenách v roku 1989. Problematika sa spracovala jednak na úrovni Slovenska, ako aj v rámci modelových území. Venuje sa identifikácii a formám pustnutia, a to aj v prepojení na monitoring lesov na poľnohospodárskej pôde. Ide o veľmi široký záber problematiky, ktorý nášho jubilanta charakterizuje počas jeho celej vedeckej kariéry. Na spomínanú vedeckú monografiu nadväzuje multimediálna odborná monografia jubilanta v spoluautorstve s jeho blízkymi spoluriešiteľmi (J. Lipták, Ľ. Zaušková) s názvom **Spustnuté pôdy Slovenska v obrazoch** (2011). Sprístupňuje sa v nej problematika spustnutých pôd širokej verejnosti historickými dobovými a súčasnými fotografiami, resp. videosekvenciami s podrobným komentárom popisujúcim erózne procesy, protierózne opatrenia a zalesňovanie. Súčasnosť sa dokumentuje aj autentickými odbornými komentármi jubilanta a externých expertov J. Liptáka a R. Šályho.

Jubilant venoval veľkú pozornosť vo svojej práci aj **úlohe a postaveniu lesa a lesníctva v celej krajine**. Vyplýva to z množstva príspevkov na túto tému, ktoré predniesol na konferenciách, ale aj ako člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied v rámci verejnej vedeckej rozpravy a predseda jej Komisie pre ekológiu a krajinné inžinierstvo. Podľa neho les so svojimi funkciami je neoddeliteľnou súčasťou krajiny, ako jej hlavný ekologicko-stabilizačný faktor. Upozorňuje na nutnosť holistického pohľadu na les a krajinu, prítomnosť lesa až v 68 % typov súčasnej poľnohospodárskej krajiny, zmeny v štruktúre krajiny s prispáním lesa a na postavenie lesa a lesníctva v regionálnom rozvoji.

Revitalizáciu krajiny chápe ako zložitý a vysoko odborný proces, ktorý neznamena len úpravu hydrických pomerov. Ide o súhrn opatrení na obnovu, resp. nápravu prirodzených

funkcií ekosystémov, spoločenstiev, stanovišť a krajinných celkov, poškodených človekom, ktoré sa realizujú ako jej súčasť.

Nemožno nespomenúť ďalšie aktivity prof. R. Midriaka. V publikácii **Milan Rastislav Štefánik významný cestovateľ a jeho nasledovníci** (Kele, 2010) sa uvádza, že prof. Midriak patrí medzi prírodovedcov a významných cestovateľov zo Slovenska druhej polovice 20. storočia. Zúčastnil sa 1. československej expedícii Himaláje – Sagarmatha (Mt Everest) a na mnohých ďalších cestovateľských expedičných aktivitách v horách Európy, Afriky, Ázie a polárnych oblastí. Z nich vzniklo 19 filmov, 3 knižné publikácie a viacero článkov.

Veľmi významne sa ako člen redakčnej rady podieľal na zabezpečovaní vydávania nášho Lesníckeho časopisu - Forestry Journal, za čo mu patrí osobitné poďakovanie. Menovaný za svoju úspešnú činnosť dostal celý rad vyznamenaní. Aj to je dôkazom toho, že patrí medzi významné osobnosti, ktoré vyorali hlbokú brázdú pri rozvoji vedy a výskumu, školstva, ako aj v ostatných oblastiach našej spoločnosti. Diela prof. R. Midriaka sú veľkým prínosom, tak pre lesné hospodárstvo, ako aj poľnohospodárstvo a celú krajinu. Z jeho charakterových vlastností treba vyzdvihnúť mimoriadnu pracovitosť a náročnosť, a to v prvom rade na seba, ale aj na spolupracovníkov.

Menom všetkých jeho kolegov, spolupracovníkov a priateľov želám prof. R. Midriakovi do ďalších rokov všetko najlepšie, najmä dobré zdravie. Ďalej mu prajeme, aby dôchodok prežíval v spokojnosti, s vedomím si toho, že počas svojho života urobil veľmi veľa pre zachovanie, ochranu a zveľadenia prírody, vrátane lesov ako jej najvýznamnejšej zložky. Za to všetko mu patrí veľká úcta a uznanie.

Multos annos

Jozef Konôpka

prof. Ing. Jozef Bulla, DrSc., 75 ročný

Jubilant sa narodil 8.12.1944 v Bobrovci (okr. Liptovský Mikuláš). Absolvoval Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre, Ing. (1968), vedeckú aspirantúru CSc. (1968 - 1972), DrSc, docent (1992), profesor (1993). Vedecký pracovník (1974 - 1978), samostatný Vedecký pracovník (1979 - 1986), vedúci vedecký pracovník (1987 - 2001), riaditeľ Ústavu genetiky a experimentálnej biológie Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre (1986 - 1993), vedúci Katedry špeciálnej zootechniky Agronomickej fakulty Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (1994 - 1996), dekan Fakulty biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (2003 - 2010). Jeho profesijné aktivity sú bohaté: významný vedecký pracovník v oblasti genetiky, biotechnológie a biodiverzity hospodárskych zvierat, koordinátor a zodpovedný riešiteľ výskumných projektov na národnej a medzinárodnej úrovni. Autor a spoluautor 391 vedeckých a odborných prác veľkého počtu prednášok na konferenciách, 4 vysokoškolských učebných textov - Intenzifikácie výroby mlieka (1990), Uchovávanie a využitie génových rezerv v chove hospodárskych zvierat (1992), Základy molekulárnej genetiky (1996), Riadenie živočíšnych genetických zdrojov (2000), 12 knižných publikácií, najvýznamnejšie: Genetické a epigenetické faktory regulácie fenogenézy vtákov (1991), Régulation and évaluation of ovarian function and embryogenesis in normal and transgenic animals in vitro and in vivo (2003), Transplantácia včasných embryí hospodárskych zvierat (1988), Zefektívnenie geneticko-šľachtiteľských postupov pri zlepšovaní vlastností hovädzieho dobytku (2000), Sprievodca chovateľa hospodárskych zvierat (2002), Ovariálne funkcie a embryogenéza u normálnych a transgénnych zvierat (2004), Research Management: Internal and External Communication (2004). Člen korešpondent Accademie dei Georgofilli, Florencia, zahraničný člen Ruskej akadémie poľnohospodárskych vied, Moskva, člen European

Science Foundation (LESC committee), Strassbourg, člen American Bibliographical Institute, Raleigh, USA, člen Českej akadémie zemeľských vied Praha, riadny člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied. Člen (1976) a nositeľ medaily J. Fándlyho (2005) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Nositeľ vyznamenaní: Vynikajúci pracovník poľnohospodárstva a výživy Ministerstva pôdohospodárstva SR (1983), Tauferovej medaily Mendelovej zemeľskej a lesníckej university v Brne (1994), Striebornej medaily Ministerstva poľnohospodárstva Rakúskej republiky (2003), Striebornej medaily Ministerstva pôdohospodárstva SR (2004) a ďalších početných vedeckých, odborných a spoločenských ocenení - Pamätná medaila Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava (1994), Čestné uznanie „Vedec roka SR 2004“, Strieborná medaila Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1994), Pamätná medaila FVP Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (2004), medaila Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (2004), medaila Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU Bratislava (2004), Zlatá plaketa Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre (2004). Medaila FAO Rím (2005). Jubilant je aktívny aj v tomto veku, zúčastňuje sa mnohých obhajob, doktorandov, habilitácií a inauguračných konaní, zasadnutí SAPV či Učenej spoločnosti. Je čestným členom Vedeckej rady Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre, je členom Rady APVV pre pôdohospodárske vedy. Jeho prítomnosť je vždy sprevádzaná novými myšlienkami a pohľadmi, jeho názor vychádza zo životných skúsenosti a múdrosti. Do ďalších tvorivých rokov života želáme pánovi profesorovi pevné zdravie, šťastie, rodinnú pohodu a optimizmus do všetkých stránok života. Nech jeho myšlienky zaznievajú ďalej na prospech nášho školstva, výskumu a celého agropotravinárskeho rezortu.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

Rozlúčili sme sa s Ing. Antonom Janitorom, CSc.

Dňa 9. júla 2019 vo veku 81 rokov nás do večnosti predišiel zakladajúci člen našej Spoločnosti Ing. Anton Janitor, CSc. Dňa 19. júla 2019 bola v krematóriu v Bratislave – Lamači pietna rozlúčka, kde sa za našu Spoločnosť s ním rozlúčili doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD. a predseda spoločnosti prof. Ing. Jozef Golian, Dr. Časť rozlúčkovej reči prednesenej doc. Cejpekcom uverejňujeme.

Veľactená rodina zosnulého, vážené smútočné zhromaždenie, prišli sme sa dnes rozlúčiť s výnimočným človekom, vzácnym priateľom, vedcom a výborným kolegom inžinierom Antonom Janitorom, CSc., ktorý po absolvovaní svojej neľahkej pozemskej púte odišiel z tejto časnosti do večnosti. Pripadla mi čestná úloha, aby som sa s ním rozlúčil a zároveň pred vami naposledy poďakoval v mene Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Pred päťdesiatimi rokmi bol jej zakladajúcim členom a postupne aj predseda poľnohospodárskej sekcie, člen hlavného výboru a jeho podpredseda. Vo vedeckej komunite na Slovensku i v zahraničí bol dlhodobo uznávaný ako popredný odborník v oblasti fytopatológie a mykológie. Dlhé roky bol vedúcim vedeckým pracovníkom a riaditeľom Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji (1998 - 2002) a od r. 2003 po transformácii pracoval v Ústave krajinej ekológie SAV.

Ako prvý na Slovensku začal študovať otázky fotobiológie fytopatogénnych húb. Experimentálne rozpracoval metódy vplyvu elektromagnetického žiarenia v oblasti viditeľnej a ultrafialovej, röntgenového a gama žiarenia na morfogénu a fyziológiu viacerých rodov húb. Podieľal sa na spracovaní mykoflóry makromycétov Chránenej krajinej oblasti Rozsutec a aktívne prispel k výskumu mykoflóry Hornej Oravy. Samostatne spracoval mykoflóru Veľkej Bratislavy, pohoria Tribeč a Vtáčnik, mykológiu oblastí v blízkosti Východoslovenských železiarní, najmä vplyvom negatívneho pôsobenia škodlivých imisíí na životné prostredie.

Dlhodobo pôsobil na popredných univerzitách a výskumných ústavoch v Kanade, Francúzsku, Kórei, Kube, Rusku a Poľsku. Významnou mierou sa podieľal na rozvoji vedeckej ako aj praktickej mykológie na Slovensku. Inicioval a zaslúžil sa o založenie Slovenskej mykologickej spoločnosti pri SAV.

Ako zakladajúci a čestný člen (1997) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV dlhé roky pozitívne ovplyvňoval jej činnosť nielen v poľnohospodárskej sekcii, ktorej bol predsedom. V r. 1998 mu bola za výsledky vedeckovýskumnej činnosti a prácu v našej Spoločnosti udelená medaila Juraja Fándlyho. Bol členom viacerých slovenských a zahraničných odborných spoločností a mnohonásobným nositeľom významných vedeckých ocenení na Slovensku i v Českej republike napr. Strieborná medaila SAV, Pamätná medaila SAV za zásluhy v biologických vedách (1987). Získal štyrikrát Cenu SAV za popularizáciu vedy a ďalšie ocenenia. Je autorom dvoch monografií a štyroch kapitol v odborných knihách. Získané vedecké poznatky postupne publikoval v 182 pôvodných vedeckých a odborných publikáciách doma i v zahraničí.

Ing. Janitor po mnohé roky pravidelne písal do výročných Bulletinov našej vedeckej spoločnosti najčastejšie úvodné state. Vždy mali hlboký filozofický obsah, mali čo povedať rovesníkom, ale aj mladším kolegom. Za všetky aspoň jedna jeho myšlienka: *„Čas rieši, hodnotí a posúva nielen naše poznanie, ale zároveň v čase, ktorý pominul, vracia nám spomienky, ktoré sú akousi časovou mierou nášho bytia, sú absolútnou nenávratnou*

minulosťou, no napriek tomu ostanú pre nás vždy živé.“ Autor upozorňoval teda na skutočnosť, aby sme čas, ktorý máme k dispozícii na tejto zemi nepremrhali zbytočne, bez výsledkov v oblastiach činností, ktoré sme si zvolili za svoje životné. On to svojim životom naplnil vrchovato, patrí mu náš obdiv a zároveň poďakovanie za všetko, čo pre nás a ľudský pokrok vykonal.

Češť jeho pamiatke!

Zomrel doc. Ing. Zoltán BEDRNA, DrSc., popredný slovenský pôdoznalec a ekológ

Narodil sa dňa 27.2.1933 vo Svidníku. Bol absolventom Fakulty pôdoznavectva a agrochémie Vysokej školy poľnohospodárskej v Moskve, ktorú ukončil v roku 1957 (Ing.), vedeckú výchovu (CSc.) absolvoval v roku 1964, DrSc. v roku 1979 a docentom sa stal v roku 1997. Bol dlhoročným zamestnancom Výskumného ústavu pôdoznavectva a výživy rastlín v Bratislave, kde pôsobil vo funkcii vedecký pracovník (1960) a zástupca riaditeľa (1969 - 1987). Neskôr pôsobil ako spoluzakladateľ a vedecký pracovník Ústavu experimentálnej ekológie a biológie SAV, neskôr Ústavu krajinskej ekológie (1987 - 2003). V rokoch 1992 - 2005 pracoval ako vedecko-pedagogický pracovník na Katedre pedológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, a úväzok mal aj na Katedre fyzickej geografie a geoekológie. Absolvoval zahraničné stáže v Nemecku ako štipendista

Humboldtovej nadácie (1972 – 10 mesiacov, 1991 - 4 mesiace).

Profesionálne patrila medzi tých novátorských vedcov, ktorí teoreticky i metodicky zakladali Komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd na Slovensku, venoval sa mapovaniu pôdnoekologických jednotiek, príhorskej zonálnosti pôdy, detailne rozpracoval živinový režim pôd Slovenska, pracoval ako garant výživy poľnohospodárskych pôd na Slovensku, garant pre zúrodňovanie pôd hnojením a vápnenie kyslých pôd. Bol jedným zo zakladateľov ekologickej ochrany a využívania krajiny, rozpracoval koncept hodnotenia antropogénnych pôd (zakladateľ vedeckých seminárov a konferencií Antropizácia pôd – Soil Anthropization), pôsobil v oblasti hygieny a aberácia pôdy, paleopedológie a geografie pôd.

Autor a spoluautor 173 vedeckých a odborných prác, 457 vedecko-populárnych prác, 144 publikovaných referátov z konferencií, 11 vysokoškolských skrípt, 42 knižných publikácií. Najvýznamnejšie publikácie: *Poľnohospodárske pôdoznavectvo* (1968), *Pôdotvorné procesy a pôdne režimy* (1977), *Systémy hnojenia poľnohospodárskych plodín v SSR* (1977), *Aplikované pôdoznavectvo* (1988), *Klasifikácia fosílnych pôd a pôdných sedimentov Slovenska* (1999), *Environmentálne pôdoznavectvo* (2002), *Environmentálna pedológia* (2005), *Vhodnosť poľnohospodárskych pôd a krajiny Slovenska na pestovanie rastlín* (2007). Viaceré publikácie sú ocenené literárnymi prémiami a cenami.

Členstvo a aktivity v odborných organizáciách: člen Ekologickej spoločnosti SAV, zakladajúci člen, tajomník a predseda Pedologickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (1986 - 1990), jej čestný člen (2000).

Vyznamenania: nositeľ medaily Juraja Fándlyho (1995), Laureát Štátnej ceny za vedecko-technický rozvoj (1984), Zlatá čestná plaketa SAV za zásluhy v biologických vedách (1998), Zlatá medaila Prírodovedeckej fakulty UK za pedagogickú činnosť (2003), Zlatá medaila Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1989) a ďalšie rezortné a akademické vyznamenania.

Odišiel nestor slovenského pekárstva Ing. Vojtech Szemes, CSc.

Chystal som sa napísať gratulačný článok ku jeho krásnym 85. narodeninám, ale Pán času a života rozhodol ináč. Jeden z nositeľov Fándlyho medaily, nestor slovenského pekárstva Vojtech Szemes nás dňa 25. 11. 2019 opustil. Bol som jeho spolupracovníkom od 70. rokov uplynulého storočia a s obdivom som sledoval jeho profesionalitu a najmä jeho vysoké pracovné nasadenie, keď sa jednalo o pozdvihnutie úrovne potravinárskeho priemyslu na Slovensku. Pochádzal z mlynsko-pekárskej rodiny Szemesovcov zo Šamorína, jeho dedo bol mlynárom a otec pekárom – živnostníkom, ktorý do roku 1938 väčšinou pracoval u bratislavských pekárov, a neskôr sa osamostatnil. Samozrejmosťou bolo, že aj on ako najstarší syn z 11 detí bude tiež pekárom, veď už ako 12 – 13-ročný musel pomáhať otcovi v pekárni. Vyučil sa vo Vysokých Tatrách v Novom Smokovci v pekárni Volf a tovarišské skúšky skladal v Kežmarku. Po absolvovaní majstrovej pekárskej školy v Pardubiciach v roku 1954 prišiel do Bratislavy, kde bol poverený zriaďovať Výskumnú pekáreň, ktorú viedol do roku 1963. V tom období uvádzal do prevádzky aj nové pekárne v Turej Lúke, v Martine a v Ilave. V rokoch 1964 až 1966 pracoval v Prahe, najskôr na Ministerstve potravinárskeho priemyslu, potom na Generálnom riaditeľstve mlynov a pekární. V roku 1966 sa vrátil do Bratislavy na novovznikajúce Povereníctvo potravinárskeho priemyslu, ktoré sa po dvoch rokoch zlúčilo s poľnohospodárstvom. V roku 1970 bol vymenovaný za technického riaditeľa na Generálnom riaditeľstve mlynov a pekární na Slovensku, kde pôsobil do konca roku 1980. V rokoch 1981 až 1985 bol ako československý expert potravinárskeho priemyslu v RVHP. Od júla 1985 až do konca roku 1988 bol výrobnou-obchodným riaditeľom na Generálnom riaditeľstve mlynov a pekární, až do zrušenia tejto organizácie.

Popri zamestnaní absolvoval Rezortnú vysokú školu potravinárskeho priemyslu, Chemicko-technologickú fakultu SVŠT, špeciálne štúdium na VŠE v Prahe pre zahraničné služby a vedeckú aspirantúru. Počas rokov 1962 – 1985 bol spoluautorom troch odborných kníh – učebníc a napísal približne sto odborných článkov do domácej i zahraničnej tlače. Po roku 1988 viac ako dva roky pracoval na Ministerstve poľnohospodárstva a výživy SR v pozícii vedúceho útvaru kvality a normalizácie. Od roku 1991 sa stal živnostníkom, bol majiteľom i spolumajiteľom viacerých menších pekární a jednej priemyselnej pekárne. Viac ako dva roky bol riaditeľom a neskôr predsedom predstavenstva Záhoráckych pekární a cukrární, a. s.. Stal sa jedným zo zakladateľov Podnikateľského zväzu pekárov, cukrárov a cestovinárov v SR, zakladateľom Cechu pekárov a cukrárov západného Slovenska, kde pôsobil 18 rokov ako cechmajster až do roku 2013. Podieľal sa aj na založení Slovenskej živnostenskej komory a 10 rokov bol členom jej Rady. Postupne do roku 2000 opustil pôsobenie vo výrobnej sfére a naplno sa začal venovať vzdelávaniu pekárov, písaniu odborných kníh, učebníc a vydateľskej činnosti. Súčasne pôsobil aj ako súdny znalec v odbore potravinárskych technológií a strojov. Za uplynulé obdobie, najmä však po roku 1989, napísal alebo sa autorsky podieľal na viac ako 30 odborných knihách z problematiky potravinárstva, založil a vydával odborný časopis PEKÁRSTVO - CUKRÁRSTVO. Vyškoloval – rekvalifikoval viac ako tisíc pekárov a 170 pekárskych majstrov.

Za svoju prácu a pôsobenie získal okrem Medaily J. Fándlyho mnohé ocenenia doma i v zahraničí, napríklad Zlatú medailu Ministerstva pôdohospodárstva SR, bronzovú a striebornú medailu FAO, Rád Svätého Ambróza so šerpou udelený vo Viedni, čestný titul „Majster cukrár Českej republiky“, Čestnú medailu za celoživotnú prácu od českých pekárov a cukrárov.

Čeť jeho statočnej, všespoločensky záslužnej práci, čeť jeho pamiatke!

doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD.

Opustil nás Ing. Alexander Szokolay, DrSc.

Ing. Alexander Szokolay, DrSc. sa narodil 15. júla 1925 v slovenskej obci v Tótkomloši na juhu Maďarska v slovenskej učiteľskej rodine. Študoval na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave (teraz STU). Na jej terajšej Fakulte chemickej a potravinárskej technológie promoval v roku 1952. Počas svojej bohatej vedeckej činnosti sa vypracoval na popredného vedeckého pracovníka v oblasti chémie požívatín (food chemistry) s užším zameraním na hygienu požívatín a predmetov dennej potreby. Jeho prvým významným počínom bola experimentálna vedecká práca dotýkajúca sa syntetických potravinárskych farbív z hľadiska hygieny. Spolupracoval s kolegami z Výskumného ústavu hygieny v Prahe, menovite s Ing. Zdenom Malkusom, CSc. Výsledkom tejto viacročnej experimentálnej spolupráce bola obhájená dizertačná práca a knižná publikácia: Szokolay, A. - Malkus, Z.: Hygienická problematika farbív používaných v potravinárstve (1966). Za ňu získali jej autori prestížnu Kabrhelovu cenu čl. Hygienickej spoločnosti. V ďalšom období sa venoval experimentálnej a organizačnej práci v problematike pesticídov v potravinovom reťazci. Túto rozpracoval so svojimi spolupracovníkmi ako ekotoxikológii natoľko, že dosiahli významné Európske úspechy. Vo veci aplikácií týchto štúdií v celej šírke kontaminantov a aditív zastupoval ČSSR v medzinárodných komisiách *Codex Alimentarius*. Počas experimentálnych štúdií sa aj teoreticky zapodieval otázkou, čo je „toxicita“, „škodlivosť a užitočnosť“, čo sú „cudzorodé látky“ v požívatínach. Vďaka nadobudnutých experimentálnych skúseností v oblasti cudzorodých látok a ich posudzovania z hľadiska ich neškodnosti a škodlivosti v požívatínach, prišiel na myšlienku zorganizovať vynikajúcich odborníkov na napísanie a vydanie pozoruhodného knižného diela „Cudzorodé látky v požívatínach“. Jeho autormi sú prof. MUDr. L. Rosival, DrSc. a Ing. A. Szokolay, DrSc. Toto dielo vyšlo v roku 1969 a v druhom vydaní v roku 1983. Po doplnení a úprave pre nemecké odborné publikum vyšla táto monografia v nemeckom preklade pod názvom „Fremd- und Zusatzstoffe in Lebensmitteln (Rosival, Engst a Szokolay, v roku 1978 v Lipsku). Súborným výsledkom týchto experimentálnych štúdií a bohatej publikačnej činnosti v renomovaných domácich a zahraničných časopisoch bolo obhájenie doktorskej dizertačnej práce a udelenie akademického titulu doktor technických vied (DrSc.) na Vysokej škole chemicko-technologickej v roku 1980 v Prahe. V rokoch 1981 – 1987 vykonával funkciu riaditeľa Výskumného ústavu potravinárskeho v Bratislave. Tento ústav až do jeho odchodu do dôchodku zveľadľoval a orientoval ho na systematický výskum potravín v zmysle zvyšovania ich nutričnej hodnoty a minimalizáciu kontaminácie cudzorodými látkami. Jeho vyzretú vedeckú osobnosť si všimlo aj vedenie Potravinárskeho smeru Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU, a poverilo ho externe prednášať predmety „Základy hygieny a chemizácia v potravinárstve“. Túto pedagogickú činnosť vykonával nepretržite v rokoch 1966 až 1991.

Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za rok 2019

Podujatia realizované v roku 2019

Poľnohospodárska sekcia:

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	XVI. Bezpečnosť a kontrola potravín
Názov podujatia anglicky:	XVI. Food Safety and Control
Typ podujatia:	Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	28. – 29. marec 2019
Miesto konania:	Hotel PARK Piešťany
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Počet účastníkov:	domácich: 165 zahraničných: 60
Počet príspevkov:	spolu: 119 prednášky: 30 postery: 89
Výstupy z konferencie:	Zborník na CD nosiči, Potravinárstvo –online
Anotácia podujatia:	Konferencia bola zameraná na prezentáciu najnovších poznatkov v oblasti legislatívy a kontroly potravín, chemickej a mikrobiologickej bezpečnosti potravín ako aj najnovších analytických metód používaných v potravinárstve. Na konferencii bola prezentovaná najnovšia prístrojová technika, prezentovalo sa celkom 8 firiem. Príspevky boli publikované v zborníku z konferencie a vo vedeckom časopise Potravinárstvo.
Financovanie zo zdrojov SAV:	300 €

Názov podujatia slovensky:	XX. Rizikové faktory potravinového reťazca
Názov podujatia anglicky:	XX. Risk Factors of Food Chain
Typ podujatia:	Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	9.9.-11.9.2019
Miesto konania:	Osrbie, Slovenská republika
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc., prof. Ing. Norbert Lukáč, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Norbert.Lukac@uniag.sk
Počet účastníkov:	domácich: 35 zahraničných: 31
Počet príspevkov:	spolu: 48 prednášky: 18 postery: 30
Výstupy z konferencie:	zborník abstraktov v elektronickej forme na stránke Rizikové faktory potravinového reťazca 2019
Anotácia podujatia:	Cieľom tradičnej medzinárodnej konferencie bolo sprostredkovať najnovšie informácie z výskumu v oblasti rizikových faktorov potravinového reťazca dosiahnutých na jednotlivých pracoviskách, ako aj informácie o vedecko-výskumnom zameraní pracovísk. Konferencia je realizovaná v spolupráci s Pedagogickou univerzitou v Krakove v Poľsku, Szent István University v Gödöllő v Maďarsku a Rzesovskou univerzitou v Rzesowe v Poľsku.
Financovanie zo zdrojov SAV:	300 €

Názov podujatia slovensky:	Kvalita a bezpečnosť potravín
Názov podujatia anglicky:	Food quality and safety
Typ podujatia:	odborný seminár

Termín konania:	7. november 2019
Miesto konania:	Kongresové centrum Agroinštitút Nitra
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Ing. Jozef Čapla, PhD.,
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Anotácia podujatia:	Odborný seminár bol určený manažérom v potravinárskom priemysle s cieľom poskytnutia najnovších informácií o uplatňovanej legislatíve SR a EÚ v oblasti označovania potravín, výživových a zdravotných tvrdení, a systémov riadenia v potravinárstve. Boli prezentované poznatky z uplatňovania doterajších systémov kontroly potravín, problematika riadenia krízových situácií, obchodných noriem pre ovocie a zeleninu, systémov kontroly falšovania potravín a systémov kontroly v obchodných reťazcoch.
Počet účastníkov	110
Financovanie zo zdrojov SAV:	250 €

Sekcia: Potravinárska sekcia
Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	Cudzorodé látky v požívatinách
Názov podujatia anglicky:	Additives and Contaminants in Foodstuffs 2019
Typ podujatia:	Medzinárodná konferencia
Termín konania:	13- 15. marec 2019
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., Doc. MUDr. Igo Kajaba, PhD., Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV, SSV, ...
Počet účastníkov:	200
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk
Kontaktná adresa , e-mail, web	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	Slovensky, česky, poľsky, anglicky,
Anotácia podujatia:	Hlavnou témou podujatia bola zdravotná bezpečnosť potravín – cesta ovládania rizika, odhad zdravotného rizika a nová legislatíva v oblasti prídavných látok a kontaminantov v požívatinách. Slávnostný spoločenský večer bol venovaný životnému jubileu doc. MUDr. Igovi Kajabovi, PhD.
Financovanie zo zdrojov SAV	150 €

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Mlieko vo výžive
Názov podujatia anglicky:	Milk in nutrition
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	13. júna 2019
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., Ing. K. Herian, CSc. doc. MUDr. I., Kajaba, PhD., Potravinárska sekcia SSPLPV pri SAV
Počet účastníkov:	70

Rokovací jazyk:	slovensky,
Charakteristika podujatia:	odborný seminár
Anotácia podujatia:	Už tradične sa tohto seminára zúčastňujú špičkoví odborníci z oblasti spracovania mlieka, ako aj medicínski odborníci z oblasti výživy a konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov.
Financovanie zo zdrojov SAV	40 €

Názov podujatia slovensky:	Je palmový olej skutočnou hrozbou?
Názov podujatia anglicky:	Is palm oil a real threat?
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	27. júna 2019
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	prof. Ing. Š. Schmidt, PhD., Ing. L. Staruch, PhD., Potravinárska sekcia SSPLPV pri SAV
Počet účastníkov:	50
Rokovací jazyk:	slovensky, česky,
Charakteristika podujatia:	odborný seminár
Anotácia podujatia:	doc. Ing. Jiří Brat, CSc., z Českej spoločnosti chemickej, podal reálny pohľad na produkciu a vlastnosti palmového oleja.
Financovanie zo zdrojov SAV	-

Sekcia: pedologická

Konferencie:

Názov podujatia slovensky:	PEDOLOGICKÉ DNI 2019 – Pôda ako neoddeliteľná súčasť ekosystémov
Názov podujatia anglicky:	PEDOLOGICAL DAYS 2019 – Soil as an integral part of ecosystems
Typ podujatia:	Vedecká konferencia organizovaná Českou pedologickou spoločnosťou a Juhočeskou univerzitou České Budějovice v spolupráci so Slovenskou pedologickou spoločnosťou (Pedologická sekcia SSPLPVV pri SAV)
Termín konania:	11-13. 09. 2019
Miesto konania:	Srní – Šumava (Česká republika)
Garant podujatia:	Česká pedologická spoločnosť
Kontaktná adresa, e-mail, web:	prof. Ing. Bořivoj Šarapatka, PhD., borivoj.sarapatka@upol.cz , www.pedologie.cz
Rokovací jazyk:	Čeština, slovenčina, angličtina
Počet účastníkov:	135
Charakteristika podujatia:	Cieľom konferencie bolo upriamiť pozornosť na viaceré výskumné zamerania: 1. Lesná pôda prírodných a hospodárskych stanovišť 2. Pôda a voda 3. Vplyv človeka na pôdu 4. Pôdne databázy, mapovanie a nástroje GIS 5. Pôdne procesy – anglická sekcia
Požadovaný príspevok zo SAV	Áno (150.- Eur) vyčerpané 140.-

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Seminár k 85. jubileu doc. Ing. Zoltána Bedrnu, DrSc.
Názov podujatia anglicky:	Seminar to the 85 jubilee of doc. Ing. Zoltán Bedrna, DrSc.
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	27.1.2019
Miesto konania:	Prírodovedecká fakulta UK centrum AMOS
Garant podujatia:	Katedra pedológie PRIFUK Bratislava, Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Prof. RNDr. Pavel Dlapa, PhD., dlapa@fns.uniba.sk
Rokovací jazyk:	Slovenčina
Počet účastníkov:	45
Charakteristika podujatia:	Seminár bol tematicky orientovaný na problematiku klasifikácie, bonitácie a antropizácie pôd a diskusie k 5 prezentovaným prednáškam.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Exkurzie:

Názov podujatia:	Pedologická exkurzia VO Javorina
Názov podujatia:	Pedological excursion to VO Javorina
Termín konania:	19.-21.11.2019
Miesto konania:	Levočské – vojenský obvod Javorina
Garant podujatia	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Počet účastníkov:	10
Kontaktná adresa, e-mail	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk , RNDr. Martina Saksa, PhD. martin.saksa@nppc.sk
Stručné zameranie exkurzie:	Cieľom pedologickej exkurzie bol terénny pedologický prieskum a výskum neprebádanej vojenskej oblasti Javorina v Levočských vrchoch a oboznámenie sa s pôdami takmer 60 rokov nedotknutými ľudskými aktivitami
Požadovaný príspevok zo SAV	Nie (poskytnuté nevyčerpané kumulované prostriedky vo výške 500.- eur)

Prednášky:

Názov prednášky:	Analýza možností rozčlenenia vybraných pôdných jednotiek v komplexoch a ich zaradenie do systému BPEJ
Termín konania:	18.10.2019
Miesto konania:	Bratislava, NPPC-VÚPOP
Prednášajúci:	RNDr. Blanka Ilavská, PhD., Ing. Pavol Bezák
Počet účastníkov:	22
Kontaktná adresa, e-mail, web:	RNDr. Blanka Ilavská, PhD. blanka.ilavska@nppc.sk
Stručné zameranie prednášky:	Veľmi aktuálne a podrobné informácie o aktualizácii systému bonitovaných pôdnoekologických jednotiek v podmienkach súčasného hodnotenia pôd
Požadovaný príspevok zo SAV	-
Názov prednášky:	Mongolsko očami pôdoznanca
Termín konania:	9.12.2019
Miesto konania:	Bratislava, NPPC-VÚPOP
Prednášajúci:	RNDr. Martin Saksa, PhD.
Počet účastníkov:	35
Kontaktná adresa, e-mail, web:	RNDr. Martin Saksa, PhD., martin.saksa@nppc.sk

Stručné zameranie prednášky:	vedecká prednáška pre členov SPS s podrobnými informáciami o pôdach Mongolska a ich klasifikačné zatriedenie do systému WRB 2015 a MKSP 2014
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Názov prednášky:	Spomienka na doc. Ing. Zoltána Bedrnu, DrSc.
Termín konania:	9.12.2019
Miesto konania:	Bratislava, NPPC-VÚPOP
Prednášajúci:	RNDr. Miroslav Kromka, PhD.
Počet účastníkov:	35
Kontaktná adresa, e-mail, web:	miroslav.kromka@nppc.sk
Stručné zameranie prednášky:	vedecká prednáška pre členov SPS s uvedením faktografie a spomienok na zosnulého doc. Ing. Zoltána Bedrnu, DrSc.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Lesnícka sekcia

Vedecké konferencie: 2

Názov podujatia slovensky:	Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2019
Názov podujatia anglicky:	Influence of abiotic and biotic stressors on properties of plants 2019
Typ podujatia:	Konferenciu organizoval Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze, SSPLPVV SAV
Termín konania:	3.–5. september 2019
Miesto konania:	Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra botaniky a fyziologie rostlin, Praha 6 – Suchbátka 16521, Česká republika
Garant podujatia:	Ing. Margita Kuklová, CSc., doc. Ing. František Hnilička, Ph.D
Kontaktná adresa, e-mail, web:	kuklova@savzv.sk , ÚEL SAV Zvolen, hnilicka@af.czu.cz , Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha 6 – Suchbátka 16521, ČR
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti stresovej fyziológie rastlín so zameraním na problematiku koreňového systému rastlín vo vzťahu k meniacim sa podmienkam prostredia. Konferencie sa zúčastnilo 61 účastníkov, z toho 29 zo Slovenska. Okrem vyzvaných prednášok (5), odborných prednášok (10) a posterových prezentácií (23) v daných oblastiach výskumu zaujali aj prednášky firmy Ekotechnika o najnovšej ponuke prístrojovej techniky pre diagnostiku životného prostredia a firmy EGT systém spol. s r. o. o regulátoroch rastu podporujúcich tvorbu koreňového systému. Recenzovaný zborník z konferencie je dostupný na stránke Institute of Forest Ecology: http://ife.sk/wp-content/uploads/2016/10/Zbornik_stresy2019_red.pdf
Príspevok zo SAV	250 €

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2019
Názov podujatia anglicky:	Current issues in forest establishment and silviculture 2019
Typ podujatia:	Konferenciu organizovalo Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Termín konania:	15.–16. október 2019
Miesto konania:	Kamenný mlyn – Vajarský, s. r. o., Plavecký Štvrtok

Garant podujatia:	Ing. Dagmar Bednárová, PhD., organizačný vedúci
Kontaktná adresa, e-mail, web:	bednárová@nlcsk.org
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický
Charakteristika podujatia:	Medzinárodná konferencia určená vlastníkom a užívateľom lesa, odborným lesným hospodárom, držiteľom osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s lesným reprodukčným materiálom, vedeckovýskumným pracovníkom a doktorandom, pracovníkom štátnej správy, lesníckych inštitúcií a ostatným záujemcom. Konferencie sa zúčastnilo 73 účastníkov, z toho 3 zo zahraničia (ČR).
Príspevok zo SAV	200 €

Prednášky: 5

Názov prednášky:	Prírodné a historické zaujímavosti údolia rieky Slatina
Termín konania:	28. 10. 2019
Miesto konania:	Zasadacia miestnosť ÚEL SAV
Prednášajúci:	Ing. Katarína Sládeková
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, sladekova@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Odborná prednáška zameraná na prírodné a historické zaujímavosti údolia rieky Slatina spojená s premietaním filmov pre študentov SOŠ
Príspevok zo SAV	90 €

Názov prednášky:	Charakter lesných ekosystémov v údolí rieky Slatina
Termín konania:	28. 10. 2019
Miesto konania:	Zasadacia miestnosť ÚEL SAV
Prednášajúci:	Ing. Ján Kukla, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kukla@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Odborná prednáška zameraná na geobiocenologickú charakteristiku lesných ekosystémov údolia rieky Slatina spojená s premietaním filmov pre študentov SOŠ
Príspevok zo SAV	-

Názov prednášky:	Vplyv meniacich sa životných podmienok na synantropizáciu rastlinných spoločenstiev v údolí rieky Slatina
Termín konania:	28. 10. 2019
Miesto konania:	Zasadacia miestnosť ÚEL SAV
Prednášajúci:	Ing. Margita Kuklová, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kuklova@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Odborná prednáška zameraná na synantropizáciu rastlinných spoločenstiev údolia rieky Slatina spojená s premietaním filmov pre študentov SOŠ
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Názov prednášky:	Netopiere v službách pokroku robotiky
Termín konania:	24. 10. 2019
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Mgr. Ladislav Naďo, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, nado@ife.sk

Stručné zameranie prednášky:	Netopiere používajú unikátny biologický mechanizmus schopný prehľadávať priestor pričom zároveň zabráňujú rozpadu ich sociálnej skupiny. Táto vlastnosť má vysoký potenciál pre vývoj nových biologicky inšpirovaných algoritmov a metód využiteľných napr. pri koordinácii skupiny dronov. Prednáška priniesla pohľad na spoločný výskum štyroch vedeckých disciplín (biológia, matematika, informatika, technológie). Viac na stránke: http://ife.sk/news/netopiere-v-sluzbach-pokroku-robotiky-sk/
Príspevok zo SAV	50 €

Názov prednášky:	Agrolesnícke systémy – príležitosť pre efektívnejšie využívanie poľnohospodárskej pôdy na Slovensku
Termín konania:	28. 11. 2019
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Jaroslav Jankovič, CSc., Ing. Michal Pástor, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	NLC – ÚLPV Zvolen, jankovic@nlcsk.org
Stručné zameranie prednášky:	Agrolesnícke systémy sú v Európe považované za významnú inovačnú aktivitu v sektore pôdohospodárstva. Ide o systémy, kde na jednej ploche sú spolu s poľnohospodárskou produkciou pestované aj dreviny. Efektivita týchto systémov je postavená na znižovaní vonkajších vstupov a na ich kompenzácii lepším manažmentom v oblasti ekologických väzieb.
Príspevok zo SAV	50 €

Veterinárna sekcia

Vedecké konferencie: 2

Názov podujatia slovensky:	Hygiena Alimentorum XL – Zdravotná bezpečnosť a kvalita mlieka, mliečnych výrobkov a rastlinných komodít.
Názov podujatia anglicky:	Hygiena Alimentorum XL – Safety and quality of milk, milk and plant products
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	15. - 17. 05. 2019
Miesto konania:	Hotel Patria, Štrbské pleso, Vysoké Tatry
Garant podujatia:	doc. MVDr. Eva Dudríková, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	eva.dudrikova@uvlf.sk , www.hygiene-alimentorum.uvlf.sk
Počet účastníkov:	226
Počet príspevkov:	Spolu: 99 prednášky: 27 postery: 72
Výstupy z konferencie:	Zborník abstraktov v tlačenej forme, zborník plných príspevkov na CD nosiči,
Anotácia podujatia::	Hlavným zameraním medzinárodnej vedeckej konferencie bolo prezentovať aktuálne poznatky o význame, bezpečnosti a kvalite mlieka a mliečnych výrobkov na úrovni domácich a zahraničných producentov. Súčasťou konferencie bola aj sekcia zameraná na kvalitu, bezpečnosť a spracovanie rastlinných komodít a produktov.

Financovanie zo zdrojov SAV:	400 €
-------------------------------------	-------

Názov podujatia slovensky:	62. ročník Študentskej vedeckej konferencie
Názov podujatia anglicky:	62nd Student Scientific Conference
Typ podujatia:	Študentská vedecká konferencia
Termín konania:	24. apríl. 2019
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	MVDr. Marián Prokeš, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	marian.prokes@uvlf.sk www.uvlf.sk
Počet účastníkov:	219
Počet príspevkov:	56
Výstupy z konferencie:	Zborník abstraktov v tlačenej forme,
Anotácia podujatia::	Študentská vedecká konferencia ŠVOČ bola zameraná na prezentáciu výsledkov vedeckej práce študentov vo veterinárnej a farmaceutickej oblasti a v oblasti hygieny potravín a životného prostredia. Na podujatí prezentovalo výsledky svojej práce 55 študentov v piatich sekciách.
Financovanie zo zdrojov SAV:	150 €

**Plán práce Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave na rok 2020**

Sekcia: Poľnohospodárska

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	XVII. Bezpečnosť a kontrola potravín
Názov podujatia anglicky:	XVII. Food Safety and Control
Typ podujatia:	vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	26. - 27.3.2020
Miesto konania:	Park Hotel Piešťany
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český, poľský, anglický
Anotácia podujatia:	Konferencia je zameraná na prezentovanie najnovších poznatkov v oblasti legislatívy a kontroly potravín, systémov riadenia bezpečnosti potravín, mikrobiologickej a mykologickej bezpečnosti, chemickej bezpečnosti potravín, aplikácie perspektívnych technológií pre bezpečnejšie potraviny, hľadanie vzťahov medzi bezpečnosťou potravín, zdravím, výživovou hodnotou potravín, welfere a inými vplyvmi.
Požadovaný príspevok zo SAV	900 €

Názov podujatia slovensky:	XXI. Rizikové faktory potravinového reťazca
Názov podujatia anglicky:	XXI. Risk Factors of Food Chain
Typ podujatia:	Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	september 2020
Miesto konania:	UR, Rzeszów, Poľsko
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc., prof. Ing. Norbert Lukáč, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Norbert.Lukac@uniag.sk
Rokovací jazyk:	Anglický, slovenský, český,
Anotácia podujatia::	Cieľom medzinárodnej konferencie je sprostredkovať najnovšie informácie z výskumu v oblasti rizikových faktorov potravinového reťazca dosiahnutých na jednotlivých pracoviskách, ako aj informácie o vedecko-výskumnom zameraní pracovísk. Konferencia je realizovaná v spolupráci s Pedagogickou univerzitou v Krakove v Poľsku, Szent István University v Gödöllő v Maďarsku a Rzesovskou univerzitou v Rzesowe v Poľsku.
Požadovaný príspevok zo SAV	700 €

Názov podujatia slovensky:	Fyziológia živočíchov 2020
Názov podujatia anglicky:	Animal Physiology 2020
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	3.-5.6.2020
Miesto konania:	MU Brno, Česká republika
Garant podujatia:	prof. Ing. Jaroslav Kováčik, PhD. prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	jaroslav.kovacik@uniag.sk massanyip@gmail.com
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický
Charakteristika podujatia:	Cieľom konferencie je vedecká diskusia o najnovších výsledkoch výskumov v oblasti fyziológie živočíchov, fyziológie výživy, bunkovej a molekulovej fyziológie. Konferencia je realizovaná v spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brne, Pedagogickou univerzitou v Krakove a Ústavom fyziológie zvierat SAV v Košiciach.
Požadovaný príspevok zo SAV:	800 €

Odborné semináre:

Názov podujatia slovensky:	Škola – veda – prax – kariéra
Názov podujatia anglicky:	School – Science – Practice - Career
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	11. marec 2020
Miesto konania:	Katedra hygieny a bezpečnosti potravín, poslucháreň BH
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Ing. Peter Zajác, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotraviny.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Podujatie je zamerané na rozvoj študijného programu Bezpečnosť a kontrola potravín s cieľom podať informácie z praxe o požiadavkách na vzdelávanie, orientáciu záverečných prác a rozvoj kariérnych schopností študentov. Zástupcovia potravinárskeho priemyslu budú prezentovať požiadavky na orientáciu vzdelávania, riešenia záverečných prác a požiadavky na výkon pracovných pozícií.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne trendy systémov riadenia a kontroly potravín
Názov podujatia anglicky:	Current trends of management systems and food control
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	12. november 2020
Miesto konania:	Kongresové centrum SPU v Nitre
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Ing. Jozef Čapla, PhD.,

Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Anotácia podujatia:	Odborný seminár je určený manažérom v potravinárskom priemysle s cieľom poskytnutia najnovších informácií o uplatňovanej legislatíve SR a EÚ v oblasti označovania potravín, výživových a zdravotných tvrdení, a systémov riadenia v potravinárstve. Budú tiež prezentované poznatky z uplatňovania doterajších systémov kontroly potravín, problematika riadenia krízových situácií, likvidácie odpadov a vzorkovania potravín.
Požadovaný príspevok zo SAV:	800 €

Prednášky:

Názov podujatia slovensky:	Týždeň bezpečnosti potravín
Názov podujatia anglicky:	Week of Food Safety
Typ podujatia:	odborné prednášky, prezentácie, dotazníkové prieskumy
Termín konania:	20.4.-24.4.2020
Miesto konania:	priestory SPU, poslucháreň BH, mesto Nitra
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Podujatie je zamerané na propagáciu bezpečnosti potravín, činnosti Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín, činnosť jeho vedeckých výborov, propagáciu národných vedeckých skupín, úlohy odboru bezpečnosti potravín a výživy Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Súčasne sa bude robiť propagácia bezpečnosti potravín na základných a stredných školách ako aj medzi spotrebiteľmi pri nakupovaní potravín. Budú prebiehať diskusie s vybranými odborníkmi na aktuálnu problematiku. Pedagógovia katedry budú v stanovených termínoch poskytovať odborné konzultácie k aktuálnym problémom bezpečnosti potravín.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Sekcia: Potravinárska sekcia

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	Úloha národných referenčných laboratórií v úradnej kontrole potravín
Názov podujatia anglicky:	The role of national reference laboratories in official food control
Typ podujatia:	Seminár
Termín konania:	Október 2020
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT

Garant podujatia:	Ing. Z. Sirotná, MPH, Ing. L. Staruch, PhD., Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV, SSV, ...
Počet účastníkov:	50
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk
Kontaktná adresa , e-mail, web	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Hlavnou témou podujatia bude zdravotná bezpečnosť potravín – cesta ovládania rizika,
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Mlieko vo výžive
Názov podujatia anglicky:	Milk in nutrition
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	maj 2020
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., Ing. K. Herian, CSc., doc. Ing. M. Greifová, PhD. Potravinárska sekcia SSPLPV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	odborný seminár
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Sekcia: Potravinárska sekcia

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	Mikroplasty v pitných vodách – plasty a životné prostredie
Názov podujatia anglicky:	Microplastics in drinking water - plastics and environment
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	Apríl 2020
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT
Garant podujatia:	Ing. M. Syčova, Ing. L. Staruch, PhD., Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV, SSV, ...
Počet účastníkov:	100
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk
Kontaktná adresa , e-mail, web	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Hlavnou témou podujatia bude plasty v potravinách.
Požadovaný príspevok zo SAV	200 €

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Minerálne oleje v potravinách
Názov podujatia anglicky:	Mineral oils in food
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	November 2020
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	prof. Ing. J. Šajbidor, DrSc., Ing. L. Staruch, PhD., Potravinárska sekcia SSPLPV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	odborný seminár
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Sekcia: pedologická**Konferencie:**

Názov podujatia slovensky:	Pedologické dni 2020
Názov podujatia anglicky:	Pedological days 2020
Typ podujatia:	Vedecká konferencia organizovaná v spolupráci s ČPS s titulom: dosiaľ neurčeným
Termín konania:	16.-18.9. 2020
Miesto konania:	Región Orava
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV (Societas pedologica slovacae) v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene a Českou pedologickou spoločnosťou
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk , RNDr. Blanka Ilavská, PhD., blanka.ilavska@nppc.sk , http://www.pedologia.sk
Rokovací jazyk:	Slovenský, český
Počet účastníkov:	120
Charakteristika podujatia:	Cieľom spoločnej konferencie je demonštrovať vzájomné vzťahy pôdozincov na Slovensku a v Čechách, podporiť mladých vedeckých pracovníkov anglickou sekciovou prezentáciou najnovších vedeckých poznatkov v pedológii.
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Názov podujatia slovensky:	Konferencia pri príležitosti X. zjazdu SSPLPVV pri SAV
Názov podujatia anglicky:	Conference on the occasion of the Xth Congress of the SSPLPVV at the SAS
Typ podujatia:	Vedecká konferencia a zasadnutie výboru SSPLPVV pri SAV
Termín konania:	11. - 12. jún 2020
Miesto konania:	Košice
Garant podujatia:	Výbor SSPPLVV pri SAV Pedologická sekcia
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk ,
Rokovací jazyk:	Slovenčina

Počet účastníkov:	100
Charakteristika podujatia:	Pri príležitosti X. zjazdu SSPLPVV pri SAV sa uskutoční zasadnutie výboru a prezentácie vedeckých príspevkov za jednotlivé sekcie
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Názov podujatia slovensky:	Udržateľný systém hospodárenia na pôde vo svetle globálnych výziev
Názov podujatia anglicky:	A sustainable land management system in the light of global challenges
Typ podujatia:	Odborná konferencia pre odborníkov, farmárov a ostatné zainteresované strany
Termín konania:	október 2020
Miesto konania:	Bratislava
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk ,
Rokovací jazyk:	slovenský
Počet účastníkov:	70
Charakteristika podujatia:	Problematika je naliehavá a vyžaduje participáciu všetkých zainteresovaných strán. Zapadá do schémy Agendy 2030 a ostatných globálnych výziev pre zabezpečenie udržateľnosti prírodných zdrojov.
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Seminár

Názov podujatia slovensky:	Seminár pri príležitosti 80. jubilea prof. Ing. Bohdana Jurániho, CSc.
Názov podujatia anglicky:	Seminar on the occasion of the 80th anniversary of prof. Ing. Bohdan Juráni, CSc.
Typ podujatia:	Seminár konaný na počesť významného slovenského pôdoznanca prof. Ing. Bohdana Jurániho, CSc.
Termín konania:	marec 2020
Miesto konania:	Bratislava
Garant podujatia:	Katedra pedológie PriFUK Bratislava a Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk ,
Rokovací jazyk:	slovenský
Počet účastníkov:	50
Charakteristika podujatia:	Prezentácia života a diela prof. Ing. Bohdana Jurániho, konanie jednodňového seminára s vedeckými prednáškami
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Exkurzie:

Názov podujatia:	Pedologická exkurzia do Podkarpatskej Rusi (Ukrajina)
------------------	--

Názov podujatia:	Pedological excursion to Sub-Carpathian Russia (Ukraine)
Termín konania:	26.-30. máj 2020
Miesto konania:	Ukrajina
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Počet účastníkov:	10 - 15
Kontaktná adresa, e-mail:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk
Stručné zameranie exkurzie:	Pedologická exkurzia má za cieľ preskúmať environmentálny stav Bukových lesov vrátane stavu lesnej pôdy. Diskutovať sa budú otvorené pôdne profily a námety na ochranu pôd a lesov.
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Sekcia: lesnícka

Vedecké konferencie: 3

Názov podujatia slovensky:	Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2020
Názov podujatia anglicky:	Influence of abiotic and biotic stressors on properties of plants 2020
Typ podujatia:	Konferenciu organizuje Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze; SSPLPVV SAV
Termín konania:	september 2020
Miesto konania:	ÚEL SAV Zvolen
Garant podujatia:	Ing. Margita Kuklová, CSc., doc. Ing. František Hnilička, Ph.D
Kontaktná adresa, e-mail, web:	kuklova@savzv.sk , ÚEL SAV Zvolen, hnilicka@af.czu.cz , Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha 6 – Suchbátka 16521, Česká republika
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti stresovej fyziológie rastlín, vrátane aplikácie získaných výsledkov v šľachtení, pestovaní a v ochrane rastlín.
Požadovaný príspevok zo SAV	400 €

Názov podujatia slovensky:	Pestovanie lesov v strednej Európe 2020
Názov podujatia anglicky:	Silviculture in Central Europe 2020
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia organizovaná Národným lesníckym centrom – Lesníckym výskumným ústavom vo Zvolene
Termín konania:	september 2020
Miesto konania:	Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav vo Zvolene
Garant podujatia:	Ing. Jaroslav Jankovič, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	jaroslav.jankovic@nlcsk.org , NLC-LVÚ Zvolen, Odbor pestovania a produkcie lesa, Masarykova 22, 960 01 Zvolen
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v problematike pestovania lesa
Požadovaný príspevok zo SAV	400 €

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2020
Názov podujatia anglicky:	Actual problems in forest establishment and silviculture 2020

Typ podujatia:	Konferencia s medzinárodnou účasťou organizovaná Odborom pestovania a produkcie lesa NLC-LVÚ vo Zvolene
Termín konania:	september 2020
Miesto konania:	Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav vo Zvolene
Garant podujatia:	Ing. Dagmar Bednárová, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	dagmar.bednarova@nlcsk.org , NLC-LVU Zvolen, Stredisko kontroly lesného reprodukčného materiálu, Masarykova 22, 960 01 Zvolen;
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti lesného škôlkarstva, obnovy, výchovy a rekonštrukcie lesných porastov.
Požadovaný príspevok zo SAV	200 €

Prednášky: 6

Názov prednášky:	Prírodné a historické zaujímavosti severozápadnej časti pohoria Javorie
Termín konania:	10. 2020
Miesto konania:	Západná časť pohoria Javorie
Prednášajúci:	Ing. Katarína Sládeková
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, sladekova@savzv.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na prírodné a historické (Matčín zámok) zaujímavosti západnej časti pohoria Javorie.
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Názov prednášky:	Lesné ekosystémy severozápadnej časti pohoria Javorie
Termín konania:	10. 2020
Miesto konania:	Západná časť pohoria Javorie
Prednášajúci:	Ing. Ján Kukla, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kukla@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na geobiocenologickú charakteristiku lesných ekosystémov západnej časti pohoria Javorie (geologické, pedologické, klimatické a fytoecologické pomery).
Požadovaný príspevok zo SAV	60 €

Názov prednášky:	Zmeny diverzity rastlín v severozápadnej časti pohoria Javorie
Termín konania:	10. 2020
Miesto konania:	Západná časť pohoria Javorie
Prednášajúci:	Ing. Margita Kuklová, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, kuklova@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornou prednáškou zameranou na antropicky podmienené zmeny diverzity rastlín v západnej časti pohoria Javorie (ťažba dreva, pestovanie monokultúr, sieť lesných ciest, archeologické práce, turistika).

Požadovaný príspevok zo SAV	60 €
-----------------------------	------

Názov prednášky:	Ochrana voľne žijúcich živočíchov – čo, prečo a ako ich chrániť?
Termín konania:	10. 2020
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	doc. Ing. Peter Urban, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	UMB v Banskej Bystrici, Peter.Urban@umb.sk
Stručné zameranie prednášky:	Východiská modernej ochrany voľne žijúcich živočíchov; konfliktné druhy živočíchov; aktuálne ohrozenie voľne žijúcich živočíchov a ich prostredia na globálnej úrovni, v Európe a na Slovensku; zodpovedajúce právne predpisy a medzinárodné dohovory; príklady ochrany a manažmentu vybraných skupín a druhov voľne žijúcich živočíchov a ich biotopov v Európe a na Slovensku.
Požadovaný príspevok zo SAV	50 €

Názov prednášky:	Ambróziový chrobák drvinárik čierny - invázny druh v slovenských lesoch
Termín konania:	11. 2020
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Marek Dzurenko, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	TU vo Zvolene, marek.dzurenko@gmail.com
Stručné zameranie prednášky:	V posledných rokoch sa v lesoch Slovenska rozšíril pôvodne východoázijský druh drvinárik čierny (<i>Xylosandrus germanus</i>) a za veľmi krátky čas sa stal dôležitým prvkom našej fauny a významným sekundárnym škodcom. Ambróziové chrobáky z tribusu Xyleborini patria medzi najvýznamnejšie a najúspešnejšie druhy invázneho hmyzu v celosvetovom meradle. Za svoj úspech vďaka pozoruhodnej kombinácii biologických zvláštností – symbióze s ambróziovými hubami, haplodiploidii a extrémnemu inbrídingu.
Požadovaný príspevok zo SAV	50 €

Názov prednášky:	Pavúky – aké ekologické vzťahy ich ovplyvňujú?
Termín konania:	11. 2020
Miesto konania:	Reštaurácia u Alexa, Zvolen
Prednášajúci:	Mgr. Ľudmila Černecká, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV Zvolen, cernecka@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška sa zameria na význam pavúkov, ich funkčnú diverzitu a využitie (jedu, pavučinového vlákna) v prospech človeka. Pavúky sú predátory, ktoré sa významne podieľajú na potravných reťazcoch v ekosystémoch. Ich ekologické vzťahy závisia od mnohých faktoroch prostredia, ale aj od biotických interakcií, ktoré prebiehajú medzi nimi, ich korisťou a taktiež ich nepriateľmi (parazitoidmi).

Požadovaný príspevok zo SAV	50 €
-----------------------------	------

Veterinárska sekcia

Vedecké konferencie: 2

Názov podujatia slovensky:	HYGIENA ALIMENTORUM XLI „Nové trendy zvyšovania kvality a bezpečnosti mäsa a mäsových výrobkov“
Názov podujatia anglicky:	Hygiene Alimentorum XLI „New trends of improving quality and safety of meat and meat products“
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	13. - 15. 05. 2020
Miesto konania:	Hotel Patria, Štrbské pleso, Vysoké Tatry
Garant podujatia:	doc. MVDr. Slavomír Marcincák, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Slavomir.marcincak@uvlf.sk, www.hygiene-alimentorum.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický, český, poľský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním medzinárodnej vedeckej konferencie bude prezentovať nové trendy vo zvyšovaní kvality a bezpečnosti produkovaného mäsa jatočných zvierat a produkcie mäsových výrobkov na úrovni domácich a zahraničných producentov. Predpokladaný počet účastníkov: 180
Požadovaný príspevok zo SAV	800 €

Názov podujatia slovensky:	63. ročník Študentskej vedeckej konferencie
Názov podujatia anglicky:	63 Student Scientific Conference
Typ podujatia:	Vedecká konferencia študentov
Termín konania:	apríl. 2020
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	MVDr. Marián Prokeš, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Marian.prokes@uvlf.sk www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Študentská vedecká konferencia ŠVOČ je určená na prezentáciu výsledkov vedeckej práce študentov vo veterinárnej a farmaceutickej oblasti a v oblasti Hygieny potravín a životného prostredia. Predpokladaný počet účastníkov: 200
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Vedecký seminár: 1

Názov podujatia slovensky:	Seminár doktorandov - Hygiena a kvalita potravín
Názov podujatia anglicky:	Seminar of Ph.D. students - Food hygiene and quality

Typ podujatia:	Vedecký seminár
Termín konania:	Jún 2020
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Turek, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Peter.turek@uvlf.sk, www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním seminára bude prezentácia výsledkov práce mladých vedeckých pracovníkov UVLF v oblasti hygieny a kvality potravín. Seminár dáva príležitosť mladším kolegom nábrať praktické skúsenosti pri prezentácii vlastných prác pred širokým plénom odborníkov v danej oblasti, čo významne rozšíri ich schopnosti prezentácie seba samých, ako aj ich vedeckých výsledkov. Predpokladaný počet účastníkov: 30
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Odborný seminár: 1

Názov podujatia slovensky:	Senzorická kvalita potravín, tradičné a moderné trendy
Názov podujatia anglicky:	Sensory quality of foods, traditional and modern trends
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	November 2020
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	doc. MVDr. Slavomír Marcincák
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Slavomir.marcincak@uvlf.sk, www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním seminára bude prezentácia senzorickej kvality potravín z pohľadu spotrebiteľov ako aj výrobcov potravín. Odborníci v danej oblasti budú prezentovať nové trendy a zmeny senzorickej kvality, z pohľadu zmien výrobných postupov a produkcie nových potravín ako aj zmien pohľadu spotrebiteľov na kvalitu potravín. Seminár je určený pre odbornú aj laickú verejnosť, ktorá má záujem o nové poznatky v senzorickej kvalite potravín. V rámci seminára budú aj prezentované a senzoricke hodnotené vybrané druhy výrobkov s cieľom porovnať tradičné výrobky s novými a inovatívnymi. Predpokladaný počet účastníkov: 50
Požadovaný príspevok zo SAV	250 €

Podujatia realizované v roku 2019

95. výročie založenia České akademie zemědělských věd

Dňa 24. 10. 2019 sa uskutočnilo v Aule Mendelovej univerzity v Brne slávnostné zasadnutie České akademie zemědělských věd (ČAZV) pri príležitosti 95. výročia jej založenia. Nad podujatím prevzal záštitu minister poľnohospodárstva ČR Miroslav Toman. Slávnostné zasadanie zahájil podpredseda grémia ČAZV prof. Ing. Vilém Podrázský, Ph.D., ktorý privítal prítomných hostí a členov ČAZV. Úvodné slovo predniesla rektorka Mendelovej univerzity prof. Ing. Danuše Nerudová, Ph.D. Následne predseda predsedníctva RNDr. Jan Nedělník, Ph.D. predniesol prezentáciu na tému ČAZV v toku času, pri ktorej boli účastníci oboznámení s vývojom a prerodom akadémie od jej založenia v roku 1924 až po súčasnosť. Premietané boli aj historické fotografie, video záznamy zo zasadnutí a zaznela tiež znelka ČAZV, ktorú zložil laureát štátnej ceny Václav Dobiáš. V prezentácii bol venovaný priestor nielen historickým míľnikom akadémie, ale tiež významu jednotlivých odborov a významu publikačnej činnosti, ktorá je pýchou ČAZV.

V ďalšom bode rokovania vystúpili emeritný predseda a podpredsedovia ČAZV, ktorí hovorili o činnosti Akadémie v dobe svojho pôsobenia. Prednesený bol list prof. MVDr. Karla Hrušku, CSc., za dlhodobého emeritného predsedu prof. Ing. Jána Hrona, DrSc., vystúpil vtedajší podpredseda prof. Ing. RNDr. František Kocourek, CSc., ďalej Mgr. Ján Lipavský, CSc. a prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc., súčasný podpredseda predsedníctva ČAZV.

V rámci plenárneho zasadnutia odovzdal za ČAZV RNDr. Jan Nedělník, Ph.D. ocenenie vo forme poďakovania a pamätného listu významným partnerom ČAZV za dlhodobú spoluprácu v rozvoji vedy o výskumu v poľnohospodárskom sektore.

Predseda Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied Dr. hc. prof. Ing. Ján Šájbidor, DrSc., odovzdal predsedovi ČAZV ďakovný list za dlhodobú spoluprácu medzi obidvoma

inštitúciami. Predseda Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV prof. Ing. Jozef Golian, Dr. odovzdal predsedovi ČAZV medailu Juraja Fándlyho, ktorá bola ČAZV udelená v úcte k histórii, spolupatričnosti a vzájomnej spolupráci medzi obidvoma inštitúciami. Slávnostného zasadnutia sa osobne zúčastnili aj emeritní členovia ČAZV prof. Ing. Jozef Bulla, DrSc., a prof. Ing. Ján Jech, CSc.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda SSPLPV pri SAV a člen ČAZV

HYGIENA ALIMENTORUM XL

V dňoch 15. – 17. mája 2019 sa uskutočnil v priestoroch hotela Patria na Štrbskom Plese XL. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM s odborným zameraním na „Zdravotnú bezpečnosť a kvalitu mlieka, mliečnych a rastlinných produktov“. Konferenciu usporiadala Katedra hygieny a technológie potravín Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a v spolupráci so Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky, Národným kontaktným bodom pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA a Slovenskou spoločnosťou pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave.

Konferencia vytvorila priestor pre prezentáciu aktuálnych poznatkov v oblastiach zdravotnej bezpečnosti a kvality mlieka, výrobkov z mlieka, ako aj rastlinných produktov a komodít. Konferencie sa zúčastnilo 226 účastníkov z Českej republiky, Nemecka, Poľskej republiky, Rakúska, Talianska, Ukrajiny a Slovenskej republiky.

Účastníkov konferencie privítal organizačný a odborný garant doc. MVDr. Eva Dudríková, PhD. a konferenciu slávnostne otvorila Dr. h. c. prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD., rektorka Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Účastníkov konferencie svojim príhovorom pozdravil štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, MVDr. Gabriel Csicsai, PhD. Odborný program konferencie pozostával zo 4 plenárnych prednášok, 15 prednášok a v súlade s témami prednášok bolo prezentovaných 79 prác formou posterov.

Plenárna časť konferencie začala vystúpením ústredného riaditeľa štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR prof. MVDr. Jozefa Bíreša (Výsledky úradných kontrol potravín na Slovensku), nasledovala vystúpením dekanke Fakulty veterinárnej hygieny a ekológie VFU Brno doc. MVDr. Bohuslavy Tremlovej (Spolupráce VFU Brno a UVLF Košice ve výuce a výzkumu), pokračovala vystúpením Ing. Kuzmiak Theiszovej (Činnosti národného kontaktného bodu pre EFSA v SR a jeho spolupráca so slovenskou vedeckou komunitou) a bola zakončená vystúpením prof. Boyko, N. a kol.: (BOOMILK“ – That just the way it is“ or „Introduction of unique traditional drink of new generation).

V rámci konferencie, rektorka UVLF, Dr. h. c. prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD., udelila za rozvoj a spoluprácu s Ústavom hygieny a technológie mlieka, Katedry hygieny a technológie potravín ocenenia vo forme pamätných medailí nasledovným pracovníkom: doc. MVDr. Bohuslave Tremlovej, PhD., dekanke Fakulty veterinárnej hygieny a ekológie, Veterinárnej a farmaceutickej univerzity Brno, ČR; MVDr. Monike Kurucovej z Tatranskej mliekarene a.s.; Ing. Ivanovi Seňkovi, riaditeľovi Školského poľnohospodárskeho podniku, n.o. v Zemplínskej Teplici; Ing. Jánovi Kerestešovi, CSc., Považská Bystrica. Ocenenie bolo udelené aj mliekarni Milk Agro, s.r.o., za pomoc pri vzdelávaní našich univerzitných študentov v rámci praktických cvičení realizovaných v mliekarskom závode v Sabinove. Ocenenie prevzal MVDr. Marek Kunda.

Prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR odovzdal prof. MVDr. Jánovi Plevovi, DrSc. najvyššie ocenenie Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR za rozvoj hygieny potravín nielen na UVLF v Košiciach.

Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri Slovenskej akadémii vied, ocenila prof. MVDr. Jána Plevu, DrSc. Predseda spoločnosti prof. Ing. Jozef Golian, Dr., a doc. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD., predseda veterinárskej sekcie odovzdali prof. Jánovi Plevovi, Fándlyho medailu za celoživotný prínos v oblasti hygieny potravín.

Po udelení pamätných medailí, nasledoval príhovor, prof. Plevu, zakladateľa konferencie HYGIENA ALIMENTORUM.

Počas konferencie sa v rámci prestávky uskutočnilo senzorické hodnotenie syrov vyrobených z nízko dohrievanej syreniny skupinou medzinárodných odborných posudzovateľov. Cenu za prvé miesto si vo väčšine ukazovateľov senzorických vlastností syrov odniesol syr Tatranský eidam 45 % t.v.s., výrobcu Tatranská mliekareň a.s.

Generálnym sponzorom konferencie bola Tatranská mliekareň a.s. Hlavnými sponzormi bola BILLA, s.r.o., Bratislava; Sieť potravín Fresh Plus a Potraviny LABAŠ, s.r.o.

V tomto jubilejnom roku konania konferencie sa ako sponzori a vystavovatelia predstavili aj: ACO Stavebné prvky, s.r.o., Agropodnik Slamoz, s.r.o., Zemplínska Teplica, Biomedica Slovakia, BIOTECH, s.r.o., Brutus, s.r.o., Trebišov, Climax, s.r.o. a Chr. Hansen A/S, Ecolab, Eurofins Bel/Novamann, s.r.o., Food industry plus s.r.o. Ploské, Hydina Slovensko s.r.o., Lieskovec, JEMO TRAINING, s.r.o., Kluknavská mliekareň, o.o.d., Latte

ingredients s.r.o., LEVICKÉ MLIEKARNE, a.s., Liptovská mliekareň, a.s., MINERÁLNE VODY, a.s., Prešov, Milk Agro, s.r.o., MILSY, a.s., MOVINO, spol. s r.o., NOACK SLOVAKIA spol. s r.o., O.K. SERVIS BIOPRO, s.r.o., PD Očová, PRETO ryba Žilina, spol. s r.o., Schimadzu Slovakia, Staromestská mäsiareň Košice, SYRÁREŇ BEL SLOVENSKO, a.s., ÚZ ROZHANOVCE a Výskumný ústav mliekárenský, a.s. Žilina.

Záver dňa už tradične patril neformálnym diskusiam pri dobrom jedle a živej hudbe v slnečnej reštaurácii hotela Patria.

Posledný deň konferencie si účastníci vypočuli odborné prednášky zamerané na bezpečnosť mliečnych výrobkov, ako aj rastlinných produktov a rastlinných surovín.

Medzinárodnú vedeckú konferenciu HYGIENA ALIMETORUM XL ukončil vedúci Katedry hygieny a technológie potravín UVLF v Košiciach prof. MVDr. Peter Turek, PhD. Vo svojom príhovore poďakoval spoluorganizátorom, členom medzinárodného programového výboru, organizačného výboru, sponzorom, vystavovateľom, zamestnancom hotela Patria a zhodnotil odborný program konferencie. Poďakoval zahraničným účastníkom, všetkým aktívnym účastníkom a všetkým, ktorí poctili konferenciu svojou účasťou. Na záver pozval prítomných na XLI. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM, ktorý sa uskutoční v dňoch 13. – 15. 5. 2020 a odborne bude zameraný na problematiku bezpečnosti a kvality mäsa a mäsových výrobkov.

doc. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD.

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

62. ROČNÍK ŠTUDENTSKEJ VEDECKEJ KONFERENCIE – ŠVOČ

Dňa 24. apríla 2019 sa pri príležitosti 70. výročia založenia Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a pod záštitou pani rektorky, Dr. h. c. prof. MVDr. Jany Mojžišovej, PhD., konal 62. ročník Študentskej vedeckej konferencie – ŠVOČ.

Do recenzovaného zborníka bolo prihlásených 56 abstraktov od študentov z UVLF v Košiciach, z ktorých sedem študuje v anglickom jazyku.

Rokovania 62. ročníka Študentskej vedeckej konferencie – ŠVOČ sa uskutočnili v piatich sekciách: predklinickej, klinickej, hygieny potravín a prostredia, farmaceutickej a sekcii bakalárskeho štúdia.

Konferenciu v aule pavilónu morfológických disciplín UVLF v Košiciach otvoril prorektor pre vzdelávanie, MVDr. Martin Tomko, PhD. V úvodnom príhovore poukázal na tradíciu a históriu konferencie, jej význam v študentskom živote a v živote univerzity.

Prvé tri hlavné ceny v každej sekcii venovala UVLF v Košiciach. Generálnym sponzorom študentskej vedeckej konferencie bola firma Zoetis, podujatie podporili tiež Komora veterinárnych lekárov SR, Základná organizácia Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy pri UVLF v Košiciach a spoločnosti Royal Canine Czech & Slovak Republics, Lekáreň Dr. Max, Vetis, Siemens Healthcare, Pharmacopola, Bioveta SK. Na spolufinancovaní vydania zborníka abstraktov sa podieľala **Veterinárna sekcia Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri Slovenskej akadémii vied**. V záverečnom príhovore MVDr. Martin Tomko, PhD., prorektor pre vzdelávanie UVLF v Košiciach, poďakoval študentom, školiteľom, členom odborných porôt, sponzorom, partnerom i hosťom za účasť a poprial všetkým veľa osobných a pracovných úspechov.

MVDr. Marián Prokeš, PhD.
odborný a organizačný garant konferencie

Študentskú vedeckú konferenciu otvoril garant MVDr. Marián Prokeš, PhD.

Výsledky 7. ročníka súťaže „*Mladí vedci 2018*“

Sekcia: poľnohospodárske vedy

1. miesto

Ing. **Tomáš Jambor, PhD.**, Katedra fyziológie živočíchov, Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76, Nitra

Jambor, T., Greifova, H., Kovacik, A., Kovacikova, E., Tvrda, E., Forgacs, Z., Massanyi, P., Lukac, N. (2018): Parallel effect of 4-octylphenol and cyclic adenosine monophosphate (cAMP) alter steroidogenesis, cell viability and ROS production in mice Leydin cells. In *Chemosphere*, vol. 199, pp. 747-754. IF: 5,108

2. miesto

Ing. Jaromír Vašíček, PhD., Katedra biochémie a biotechnológie, Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76, Nitra

Vašíček, J., Shehata, M., Schnabl, S., Hilgarth, M., Hubmann, R., Jaeger, U., Bauer, M., Chrenek, P. (2018): Critical assessment of the efficiency of CD34 and CD133 antibodies for enrichment of rabbit hematopoietic stem cells. In *Biotechnology Progress*, vol. 34, pp. 1278-1289. IF: 2,406

3. miesto

Ing. Martina Pšenková, PhD. (rod. Tunegová), Katedra veterinárskych disciplín, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76, Nitra

Tunegová, M., Samková, E., Hasoňová, L., Klimešová, M., Marková, A., Kala, R., Toman, R. (2018): Occurrence of chemical contaminants in animal products during 1999-2016 in the Czech republic. In *British Food Journal*, vol. 120, pp. 2142-2154. IF: 1,717

Sekcia: potravinárske vedy

1. miesto

Burčová, Z., Kreps, F., Greifová, M., Jablonský, M., Ház, A., Schmidt, Š., Šurina, I. (2018): Antibacterial and antifungal activity of phytosterols and methyl dehydroabietate of Norway spruce bark extracts. *Journal of Biotechnology*. ISSN: 0168-1656, 2018, vol. 282, p. 18–24, DOI: 10.1016/j.jbiotec.2018.06.340. IF: 2,5

2. miesto

Lauková, M., Minarovičová, L., Karovičová, J., Kohajdová, Z. (2018): Quality evaluation of sweet potato powder-enriched cereal products. *Food Science and Technology International*, ISSN:1082-0132, 2018, vol. 25, no. 6, p. 523-532. IF 1,221

3. miesto

Sládková, A., Stopka, J., Ház, A., Stržincová, P., Šurina, I., **Kreps, F.,** Burčová, Z., Jablonský, J. (2018): Microwave-assisted Extraction of Spruce Bark: Statistical Optimization Using Box-Behnken Design. *BioResources*, ISSN: 1930-2126, 2018, vol. 13, no. 4, DOI: 10.15376/biores.13.4.8993-9004. IF: 1,2.

Sekcia: veterinárske vedy

1 . miesto

MVDr. Evelína Káňová, Katedra mikrobiológie a imunológie, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, 041 81 Košice.

Evelína Káňová, Irene Jiménez-Munguía, Petra Majerová, Zuzana Tkáčová, Katarína Bhide, Patrícia Mertinková, Lucia Pulzová, Andrej Kováč, Mangesh Bhide (2018). Deciphering the Interactome of *Neisseria meningitidis* With Human Brain Microvascular Endothelial Cells. In *Frontiers in Microbiology* 9:2294. doi: 10.3389/fmicb.2018.02294 (IF - 4,019)

2 . miesto

MVDr. Boris Semjon, PhD., Katedra hygieny a technológie potravín, Ústav hygieny a technológie mlieka, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, 041 81 Košice.

Boris Semjon, Martin Král, Matej Pospiech, Anna Reitznerová, Jana Maľová, Bohuslava Tremlová, Eva Dudriková (2018). Application of multiple factor analysis for the descriptive sensory evaluation and instrumental measurements of bryndza cheese as affected by vacuum packaging. In *International Journal of Food Properties*. 21, 1, 2018, 1508-1522. ISSN 1094-2912, (1,845 – IF 2018).

3. miesto

MVDr. Elena Hatalová, Katedra biológie a genetiky, Ústav biológie, zoológie a rádiobiológie, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, 041 81 Košice
Hatalová, E., Valenčáková, A., Luptáková, L., Špalková, M., Kalinová, J., Halánová, M., Bednárová, V., et al. (2018). The first report of animal genotypes of *Cryptosporidium parvum* in immunosuppressed and immunocompetent humans in Slovakia. In *Transboundary and Emerging Diseases*. 2018; 00:1–7. <https://doi.org/10.1111/tbed.13009>. (IF – 3,504)